

DRAUGAS

LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWS

KETVIRTADIENIS – THURSDAY, JUNE – BIRŽELIO 20, 2013 • Vol. CIV Nr. 73

Kaina 1.50 dol.

4545 WEST 63rd STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60629

PERIODICALS

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 06-19-2013

Lietuviška mėsa domina JAV mėsos perdirbėjus

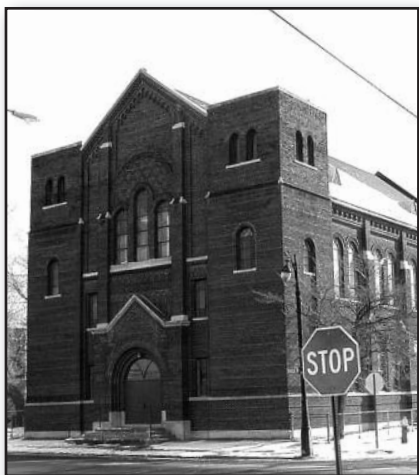
Wisconsin valstijoje yra 70 tūkst. ūkių, iš jų 10 tūkst. – pieno ūkiai. 9 proc. viso pagaminamo pieno naudojama sūrių gamybai. Valstijoje gaminama apie 740 sūrių rūšių. Tad nenuostabu, kad neseniai JAV viešėjusi Lietuvos žemės ūkio ministro prof. Vigilijaus Juknos vadovaujama delegacija neaplenkė šios valstijos. Lietuviai susitiko su Wisconsin žemės ūkio departamento sekretoriaus pavaduotoju Jeff Lyon ir kitais departamento darbuotojais, buvo pakviesti į vieną didžiausių JAV pienininkystės ūkių ir veislinių galvijų parodą.

„Wisconsin valstijos Madison mieste vyksta pasaulio sūrio gamybos čempionatai. Spalio 1–5 d. Madison vyks viena didžiausių JAV pienininkystės ūkių ir veislinių galvijų paroda. Naudojuosi galimybe į parodą pakviesti Lietuvos žemės ūkio ministrą, Lietuvos ūkininkus ir šioje srityje dirbančius verslininkus”, – sakė Wisconsin valstijos žemės ūkio departamento sekretoriaus pavaduotojas J. Lyon. – 3 psl.

LR delegacija mėsos perdirbimo įmonėje (iš kairės): ministro patarėja Edita Meškinytė-Kaušilienė, protokolo sk. vadovė Goda Vainienė, LR ambasados JAV žemės ūkio atašė Vaidotas Ašmonas, ministras prof. Vigilijus Jukna, bendrovės viceprezidentas Chuck Nalon (be spec. rūbų), LR gen. konsulas Čikagoje Marijus Gudynas, konsulato Čikagoje patarėja ekonomikos klausimais Agnė Vertelkaitė. Žemės ūkio ministerijos nuotr.

ŠIAME NUMERYJE:

Paskutiniai Šv. Antano atlidai
Šv. Antano parapijoje – 4 psl.

Skautų istorija
dr. J. Šliūpo archyve – 6 psl.

DRAUGAS

Mano laikraštis
nuolatinis,
patikimas,
mus rišantis.

Lietuva ruošiasi pirmininkavimui ES

Vilnius (ELTA) – Prezidentė Dalia Grybauskaitė birželio 21 d. dalyvaus oficialios Lietuvos pirmininkavimo Europos Sąjungos (ES) Tarybai internetinės svetainės eu2013.lt pristatyme ir atsakys į pirmuosius žmonėms rūpimus klausimus.

Oficialioje Lietuvos pirmininkavimo ES Tarybai svetainėje bus galima rasti informaciją apie pirmininkavimo įvykius ir darbus, čia bus pristatomi svarbiausi pirmininkavimo renginiai ir darbotvarkė, skelbiami teminiai straipsniai bei pokalbiai.

Taip pat svetainėje bus rengiamos tiesioginės transliacijos iš aukščiausio lygio susitikimų, bus galima rasti ir vaizdo archyvą – trumpus vaizdo siužetus, kurie supažindins su ES Tarybos darbu, leis pasidairyti po erdves, kuriose vyks svarbiausi susitikimai.

Užsienio reikalų ministerija pasirašė paramos sutartį su bendrove „Švyturys-Utenos alus“.

Užsienio reikalų ministerijos kanclerės Jūratės Raguckienės ir bendrovės generalinio direktoriaus Rolando Viršilo pasirašytoje sutartyje numatyta, kad Lietuvos pirmininkavimo Europos Sąjungos (ES) Tarybai svečiams oficialių vakarienių metu neatlygintinai bus teikiama salyklo gira.

„Labai svarbu į pirmininkavimo renginius atvykiančius svečius supažindinti su Lietuvos istorija, kultūra bei kulinariniu paveldu. Tai – neatsiejama pirmininkavimo dalis, todėl džiaugiamės, kad oficialia pirmininkavimo ES Tarybai partnere tapo bendrovė, turinti ilgaites tarptautinių renginių rėmimo tradicijas, pelniusi pripažinimą tarptautiniuose konkursuose”, – sakė užsienio reikalų ministras Linas Linkevičius.

Bendrovės „Švyturys-Utenos alus” gaminama salyklinė gira – dar vienas gaminy, papildysiantis tradicinių

lietuviškų gėrimų ir maisto produktų stalą. Bendrovės alaus *sommelier* vakarienių metu svečius supažindins su lietuviško alaus kultūra, pristatys tradicines alaus rūšis.

Su Užsienio reikalų ministerija paramos sutartis yra pasirašiusios vienuolika Lietuvos bendrovių. Šiuo metu vyksta derybos su dar šešiomis.

www.eu2013.lt

Lietuvos pirmininkavimo ES logo pristatymo iškilmės Vilniuje.
www.eu2013.lt nuotr.

Visada kur nors pasaulyje yra rytas. – R. H. Horne

Tai buvo labai seniai, kai išeiviams į tėvynę durys buvo kietai uždarytos, ir tik nedaugeliui pavykdavo jas siek tiek prasiverti. Ilgai truko, kol žmonos noras aplankyti savo motiną ir ta pačia proga savo gimtąjį kraštą parodyti dukterims išsipildė. Pirmoji jos kelionė buvo su jaunesniąja dukra dar okupacijos laikotarpiu ir labai trumpa. Antroji, kartu su vyresniąja, Loyolos universiteto Čikagoje studente – pirmaisiais Sąjūdžio metais. Kelionei jos kruopščiai ruošėsi. Savo trиграšį pridėjau ir aš. Pagryninsi savo lietuvių kalbą, – aiškinau jau visas lietuviškas mokyklas baigusiai studentei. Ją girdėsi visur, nes Vilniuje juk ir gatvėse, ir parduotuvėse kalbama lietuviškai, išmoksi naujų lietuviškų žodžių...

Teisybę, tėtė, sakei, pagryninau, – grįžusi po viešnagės tėvynėje kalbėjo dukra. – Vieno išmokto naujo žodžio niekad neužmiršiu. Einam karu su mama per miesto sodą, dairomės ir, žiūrėk, timpteliu ją už rankos, matai kas ten parašyta? Kas, nustemba mama? Nematai, trukteliu antrą kartą? O prieš akis aukšta vielų tvora aptverta aikštelė ir prie įėjimo ant lentelės didelėm raidėm parašytas tas tavo „grynas“ lietuviškas žodis – „Teniso kortas“, – pašaipiai trenkia man dukra, neblogiau mokanti lietuviškai kalbėti negu aš ir mano žmona. Kasdienė lietuvių kalba šeimoje, šeštadieniais – lietuviškos mokyklos, ateitininkai, kuriems ji priklauso (beje, jaunesnioji dukra yra skautė), vasaromis – jaunimo stovyklos ir visas laisvalaikio bendravimas lietuviško jaunimo aplinkoje lietuviškumo ir ypač lietuvių kalbos išlaikymo požiūriais veikė puikiai. O šiuo atžvilgiu buvome reiklūs. Ne tik mes, tėvai, bet ypač mūsų lietuviškų mokyklėlių mokytojai, organizacijų, tautinių šokių, chorų, įvairių kitų grupių, stovyklų vadovai, dvasiškiai. Pamaldos bažnyčiose – tik lietuvių kalba, ir mes, kartu su mumis ir prieauglis, jas uoliai lankėme. Dėl vaikų lietuviškumo į pamaldas ėjo ir ne taip jau labai bažnytiškai nusiteikę tėvai. Mūsų, išeivių, spauda rašė tik lietuvių kalba. Kaip lietuviškose mokyklose buvo reiklūs lietuvių kalbos mokytojai, taip lietuviška spauda buvo uoli jos gynėja, gynintoja, ypač saugojo ją nuo kitatautiškų priemaišų, negailestingai mesdama jas lauk. Todėl ir tokie žodžiai kaip „kortas“ ar į juos panašūs kiti svetimžodžiai buvo, beje, ir tebėra laikomi lietuvių kalbos teršalais, tad stengiamės niekur jų nemaišyti. Dėl to ir ta studentės (vėliau daug ir naujųjų ateivių reikalus gynusios advokatės) dukros net iki šiol neužmiršta pastaba apie naują išmoktą „lietuvišką“ žodį. Išmoktą ne kur kitur, bet tėvynėje pirmą kartą ją aplankius. Paskui kvietė lietuviai mane į mitingą, piketuoti, – kartojo man ji išmoktus kitus naujus „lietuviškus“ žodžius. Stebino dukrą, o taip pat ir mane, tai, kad daug tų žodžių buvo ne okupanto įdiegti rusiški, bet jau spėti įsisąmoninti angliški. Nors tada jų buvo dar nedaug. Tikėjau, kad jie – dėl mados. O mados juk greitai praeina.

Nuo to laiko praėjo daug metų. Dvidešimt dveji – laisvų ir nepriklausomų. Niekas iš niekur lietuvių nebespaudė ir nebeįtaigojo. Nė vienoje jų gyvenimo srityje. Taigi nė lietuvių kalbos atžvilgiu, kurią lietuvių tauta savo laisvoje valstybėje galėjo vėl puoselėti, ugdyti, brandinti kaip nori. Prisiminiau savo vaikystę – pradžios mokyklą, jaunystę (gimnazijos laikus), kai mane mokė lietuvių kalbos. Kasdieninė buvo tarmiška – būdinga Šiaurės Lietuvos nuo Žagarės iki Biržų nusitęsusio pakraščio miestelių – Joniškio, Kriukų, Pašvitinio, Žeimelio, Vaškų, Saločių; toliau į pietus gulinčių – Lygumų, Linkuvos, Pakruojo, Joniškėlio, Pasvalio ir juos supančių kaimų aplinkai. Tačiau su Linkuvos gimnazijoje mokoma rašytine, suvalkiečių jablonskine, kalba sunkumų neturėjau, nes mano gimtajame, Pašvitinio vals-

Tauta ir kalba

BRONIUS NAINYS

čiaus šiauriniame pakraštyje gulinčiame Griepėdžių kaime kalbama buvo taip pat lietuviškai, kaip ir Suvalkijoje, tik tuos pačius žodžius kitaip ištariant. Daugiausia sutrumpinant ir nukertant galūnes.

Žinoma, mano aplinkos kasdieninėje kalboje buvo ir priemaišų, daugiausia – rusiškų, šiek tiek latviškų. Nors iš tikrųjų – nedaug. Tačiau mokytojai, ypač gimnazijoje, su jomis kietai kovojo: rašytine priimtą jablonskinę kalbą gynė kiek galėdami, rusiškus, lenkiškus, latviškus svetimžodžius negailestingai metė lauk. Tarmiškus taisė į jablonskinius. Ir tai prigijo. Nors tarpusavyje, net gimnazijoje per pertraukas, mes kalbėjomės tarmiškai,

Absolutus Agonija Akcijos Akcentai Akseuarai Aktyvus Alternatyva Analizė Analogija Atrakcijos Atributika Ažiotažas Asignavimas Asocijuotas Anonsas Adaptacija Atmarozkas Akceptuoti Aspektas Aukcionas Aspiracija Aneksija...

tačiau gerai išmokome ir jablonskinę rašytinę kalbą. Ir tai vyko ne tik Linkuvos gimnazijoje, kurią aš 1939 metais baigiau, bet ir visose kitose vidurinėse mokyklose. Aišku, ir Žemaitijoje, nors atkaklius žemaičius palaužti, manau, buvo daug sunkiau. Ir šiuo atžvilgiu anuometinė, aštuonioliktųjų metų Nepriklausomos Lietuvos – jeigu taip aną laikotarpį galima vadinti – gimnazija savo auklėtiniams davė labai daug. Tai ypač išryškėjo išeivijoje, kai lietuvių kalbos nestudijavę, bet tik gimnazijose jos išmokę, mes turėjome rašyti į lietuviškus laikraščius, net juos redaguoti, rašyti knygas, ruošti įvairius raštus, viešai kalbėti, kalbas spausdinti laikraščiuose ar vėliau sudėti į knygas. Išeivijoje atsiradusi nedidelė kalbininkų grupė buvo irgi labai reikli, lietuviškoje spaudoje ir kitokioje raštijoje ieškojo tik geros, gražios taisyklingos lietuvių kalbos. Už svetimžodiškas priemaišas ant rašančiųjų pyko ir juos barė.

Taip mes laikėmės savo gimtosios kalbos atžvilgiu, taip pat daryti spausdami jau ir išeivijoje gimusį prieauglį. Ir tokia laikysena tikėjomės pradiuginti ir Nepriklausomos Lietuvos pavasarį. Kartais net ir pasididžiuoti drįsdami, rodėme savo išsaugotą raštiją pradžioje labai gausiai mus, ypač Amerikoje, lankantiems svečiams iš Lietuvos. Griebėme skaityti ir jau laisvus tėvynės laikraščius, leidinius, pirmas knygas. Ir iš karto atrodė viskas gerai, nes pagrindinis mūsų žvilgsnis kryo į tėvynainių reiškiamas jau laisvas mintis, ypač politines, ideologines, visuomenines, mažiau dėmesio skyrėm kalbai. Tačiau netrukus ėmėme užkliūti. Už mums tikrai netikėtų, negirdėtų, neskaitytų svetimų žodžių, keičiančių gražius ir tikslius lietuviškus. Ir tai mus stebino. Tuo labiau, kad į tai dėmesį atkreipė ir jau išeivijoje išaugusi antroji karta. Pradėjome svečiams tai priminti. Ir dar labiau suglumome, pastebėję, kad toks priminimas jiems labai

nepatiko. Beje, tai irgi netrukus suvokėme, kaip ir kiti panašūs priminimai iš kitų skirtingo mūsų gyvenimo sričių. Be abejo, toks jų nusiteikimas mūsiškių irgi neglostė. Štai tai primenantis nuotykėlis.

Į „Pasaulio lietuivio“, kurį tada redagavau, raštinę, vieną vienintelį nedidelį kambarėlį Pasaulio lietuvių centre (PLC) Lemonte, užsuko mokslininkė iš Kauno, iš jau atgaivinto Vytauto Didžiojo universiteto. Kaip sekasi naujas mokslinis gyvenimas, buvo vienas iš mano pirmųjų klausimų? Įsteigėme „Biznio kolegiją“, – pasigyrė nauja šios naujos mokslo įstaigos vadovė. Šaunu, atsakiau, tik kodėl lietuvių tautai taip reikalingą mokslo įstaigą pavadinote kitatautišku vardu? Ar ne geriau čia tiktų lietuviškas žodis verslas, – nieko pikta iš karto omeny neturėdamas, kaip paskui supratau, visiškai be reikalo leptelejau. Ir viešnia išpūtė akis: biznis ir verslas tai ne tas pat – kirtो atgal mokslininkė ir, kietai išrėžusi „padėką“ už lietuvių kalbos pamoką, ištiesė ranką – sudie. Bet, ponია, matau, kad Jums tai būtų ne pro šalį, – nelikau skolingas nė aš, nors vargu ar tvirtu žingsniu žengdama pro duris juos girdėjo naujos lietuviškos, tačiau kažkodėl svetima kalba pavadintos, be abejo, tikrai Lietuvai labai reikšmingos mokslo įstaigos nauja vadovė. Ir nuo šios akimirkos vyksmai nepriklausomoje tėvynėje man pradėjo pieštis kitaip. Ne tik dėl kažko nesuprantamo lietuvių kalbos vartosenoje, bet ir skirtingoje tėvynainių laikysenoje mūsų atžvilgiu: mes viską žinom, ir ne kokiam „amerikonui“ mus mokyti, – pradėjo suktis jų pažinimo nauji verpetėliai mano smegenyse. Tuo labiau, kai prie žodžio „amerikonas“ (nesakydavo jie pagal jablonskinės kalbos nustatytas taisykles „amerikietis“) pridėdavo dar vieną, jau reikšmingesnį žodį – „durnas“.

Nenustebino dukra manęs Vilniuje išmoktais naujais „lietuviškais“ žodžiais (beje, patenkintas buvau, kad ir ji tai pastebėjo), nes su šia naujove jau buvau spėjęs susipažinti. Ir gerokai pykdamas. Ypač dėl dviejų žodžių. Nežinau kada, bet dar okupacijos laikotarpiu, iš rašytinės kalbos išmesto gražaus prasmingo žodžio „nuošimtis“, o jo vieton įgrūsto neva, tarptautinio žodžio „procentas“. Kam tokio pakaitalo prireikė? Nuošimtis – tai tikslus vertimas iš lotyniško žodžio, puikiai atitinkantis prasmę: trupmeną nuo šimto. Nesuprantu, kodėl lietuvių kalbai jis buvo negeras? Kitas, mane visada pykinantis, žodis yra „nacionalinis“. Tuo labiau, kad dažnai nesuvokiu nė ką jis reiškia. Dar gimnazijoje per lotynų kalbos pamokas man į galvą įkaltas žodis „natio“ reiškė tautą. Tautą taip, kaip mes ją supratome. Angliškai kalbančioje Amerikoje jis reiškia valstybę. Ką jis reiškia lietuvių dabartinėje kalboje – nežinau. Todėl niekada, kaip ir žodžio „procentas“, jo nevartoju. Ir nesuprantu, kodėl lietuvių kalbai jo reikia. Juk toms čia minėtoms sąvokoms aptarti lietuvių kalba turi du žodžius: tautą ir valstybę. Ar jie negerai? Kodėl dabar tie abu žodžiai jau keičiami vienu – nacija? Tuo labiau, kad dažnas jų vartotojas nenutuokia, apie ką jis kalba. Ką, pvz., reiškia kurios nors įstaigos pavadinimas nacionaline? Ar dėl to, kad Lietuvoje ji vienintelė, ar dėl to, kad ją valstybė išlaiko, ar dėl to, kad ji geriausia, kad tautinė, ar dar kas nors? Ką, pvz., reiškia pavadinimai „Nacionalinis teatras“, „Nacionalinis parkas“, „Nacionalinė žemės tarnyba“, „Nacionalinė mokėjimo agentūra“. Niekaip nesuvokiu, kas yra tas dažnai minimas nacionalinis transliuotojas, ir kodėl šiai žinių sklaidimo įstaigai tokio pavadinimo reikia? Taip pat, kas yra „Nacionalinė krepšinio asociacija“: valstybinė, tautinė ar dar koks nors kitas sportinis – visuomeninis telkinys?

Nukelta į 12 psl.

DRAUGAS
(USPS-161000)
THE LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWSPAPER

Published on Tuesday, Thursday and Saturday except legal Holidays, Jan. 2nd, and Dec. 26th by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629-5532. Tel.: 773-585-9500. Fax.: 773-585-8284
Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.
Subscription Rates: \$150.00.
Postmaster: Send address changes to

Draugas – 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5532

GARBĖS PRENUMERATA **\$250.00**

JAV – metams **\$150.00** • 1/2 metų **\$80.00** • 3 mėn. **\$57.00**
Pirma klase: kasdien – **\$340.00** • visos savaitės **\$240.00**
Kanadoje (USD): – metams **\$390.00** • 1/2 metų **\$210.00** • 3 mėn. **\$110.00**
Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis oro paštu – metams **\$615.00** • 1/2 metų **\$315.00**
Į Lietuvą reguliariu paštu – metams **\$120.00** • 1/2 metų **\$66.00**

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA
JAV – metams **\$95.00** • 1/2 metų **\$70.00** • 3 mėn. **\$48.00**
Kanadoje (USD): – metams **\$150.00** • 1/2 metų **\$120.00** • 3 mėn. **\$75.00**
Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis: oro paštu – metams **\$220.00** • 1/2 metų **\$120.00**
Į Lietuvą reguliariu paštu – metams **\$70.00**

Mažindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiuojame.
„Draugo“ prenumerata yra mokama iš anksto.

Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
Redakcija dirba kasdien, nuo 7:00 iki 3:00, šeštadieniais nedirba.

Vyriausioji redaktorė –
Ramunė Lapas
vyr.redaktore@gmail.com

Kultūrinio šeštadieninio priedo redaktorė –
Renata Šerelytė
rainbow.vilnius@gmail.com

Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos gavus prašymą, ką nors skelbti. Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugoja. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

El. paštas:
redakcija@draugas.org
rastine@draugas.org
skelbimai@draugas.org
administracija@draugas.org

Lietuviška mėsa domina JAV mėsos perdirbėjus

Atkelta iš 1 psl.

Ministras prof. V. Jukna sakė, kad Lietuvos ūkininkus labai domina bendradarbiavimas su JAV žemės ūkio srities partneriais. „Lietuva siekia gauti mėsos ir mėsos produktų eksporto į JAV leidimą. Inspektoriai iš JAV Lietuvoje lankėsi praėjusių metų rugpjūčio mėnesį ir jau mums atsiuntė ataskaitą apie Lietuvos įmonių atitikimą JAV reikalavimams. Mūsų šalies įmonės ataskaitoje įvertintos palankiai. Vėliau šią ataskaitą viešai svarstys bei tvirtins Kongresas. Tai labai ilgas procesas, bet jį įveiksime“, – žadėjo ministras.

Lietuvos atstovai domėjosi aukštos kokybės embrionų importu į Lietuvą, pieninių karvių produktyvumo nustatymo ir monitoringo programomis, bendradarbiavimo tarp mokymo institucijų galimybėmis. Žemės ūkio ministras minėjo, kad gyvulininkystė, o ypač pienininkystė Lietuvoje dabar yra prioritetinga sritis, todėl Wisconsin valstijos patirtis būtų labai naudinga rengiant Lietuvos strateginius dokumentus.

Delegaciją pasitiko lietuviu anūkas

Vizito Jungtinėse Amerikos Valstijose metu Žemės ūkio ministras prof. V. Jukna turėjo galimybę apsilankyti amerikiečių ūkiuose ir perdirbimo įmonėse.

„Susitikdamas su Lietuvos žemdirbiais sakau, kad daugiausia darbo vietų galima sukurti gyvulininkystės ūkiuose“, – sakė ministras V. Jukna, apsilankęs viename didžiausių Wisconsin valstijos pieno ūkyje, kuriame laikoma 5,500 galvijų, iš jų – 2,900 melžiamos karvės. Šiame ūkyje dirba 11 šeimos narių ir dar 60 samdomų darbuotojų.

Lietuvos delegacijos laukė staigmena Illinois valstijoje prieš beveik šimtą metų įkurtoje mėsos perdirbimo įmonėje „Ed Miniat, Inc.“: juos pasitiko įmonės vadovas Ronald M. Miniat, kurio senelis – lietuvis.

Įmonė iš JAV ūkininkų supirktos mėsos (didžioji dalis – jautiena, šiek tiek mažiau – kiauliena ir paukštiena) gamina apie 260 įvairių pavadinimų gaminius. Per metus lietuviu palikuonio vadovaujama įmonė perdirba apie 350 tūkst. tonų mėsos.

„Lietuviška mėsa labai domina JAV mėsos perdirbėjus. Amerikoje didžioji dalis perdirbamos mėsos yra išauginta naudojant hormonus bei antibiotikus. Mūsų Lietuvos ūkininkų galvijai auginami ganyklose ir šeriami švariais pašarais. Kai Lietuva gaus mėsos ir mėsos produktų eks-

Lietuvos delegacijos nariai Madison (iš dešinės): LR ambasados JAV žemės ūkio atašė Vaidotas Ašmonas, Aleksandro Stulginskio universiteto rektorius prof. dr. Antanas Maziliauskas, viceministras Mindaugas Kuklierius, gen. konsulas Marijus Gudynas, ministras prof. Vigilijus Jukna, Wisconsin žemės ūkio departamento sekretoriaus pavaduotojas Jeff Lyon. Šalia – departamento darbuotojos, Žemės ūkio ministerijos nuotraukos

porto į JAV leidimą, mūsų ūkininkams atsivers didelė rinka, kurioje mūsų produktai bus labai vertinami“, – sakė ministras prof. V. Jukna.

Viceministras apsilankė savo Alma Mater

Vizito JAV metu Žemės ūkio viceministras Mindaugas Kuklierius su Jungtinių Amerikos Valstijų Žemės ūkio departamento užsienio reikalų biuro vadovu Philip Karsting aptarė Lietuvos pirmininkavimo Europos Sąjungos Tarybai darbotvarkę, dvišalį abiejų šalių bendradarbiavimą žemės ūkio srityje.

„Susitikimo metu kalbėjome ir apie pasikeitimą studentais, dėstytojais, mokslininkais. Anksčiau šie mai-
nai vyko labai intensyviai. Tačiau bendradarbiavimas nutrūko Lietuvai įstojus į Europos Sąjungą. Džiugu, kad abi pusės pritaria ir nori atnaujinti bendradarbiavimą akademinėje žemės ūkio srityje. Gera žinia mūsų šalies ūkininkams: P. Karsting pažadėjo asmeniškai padėti paspartinant lietuviškos mėsos ir mėsos produktų eksporto atidarymo į JAV rinką procesą“, – sakė viceministras M. Kuklierius.

Viceministras M. Kuklierius ir A. Stulginskio universiteto rektorius prof. Antanas Maziliauskas susitiko su Illinois universiteto Carbondale vadovais, profesoriais ir dėstytojais.

„Prisiminėme ir aptarėme sėkmingą mūsų bendradarbiavimą ir prieš 15–17 metų įgyvendintus projektus. Kai Lietuva įstojo į Europos Sąjungą, programų, pagal kurias vyko bendradarbiavimas, finansavimas nutrūko. Dabar abi šalys nori vykdyti panašius projektus naujomis sąlygomis. Bendradarbiavimo tikslas

– studentų ir dėstytojų mainų programos, keitimasis mokslininkais“, – pasakojo viceministras M. Kuklierius.

„Prieš 17 metų ir aš mokiausi Illinois universitete. Studijų programos jau tuomet buvo labai stiprios. Gaila, bet daugelis mano buvusių dėstytojų jau išėję į pensiją. Tačiau vis tiek universiteto vadovybė maloniai nustebo, kad prie derybų stalo sėdi buvęs jų studentas“, – juokėsi M. Kuklierius.

Na, o birželio 19 d. Lietuvos žemės ūkio ministras prof. Vigilijus Jukna trijų Baltijos valstybių vardu skaitė pranešimą Romoje prasidėjusioje Jungtinių Tautų Maisto ir žemės ūkio organizacijos (FAO) 38-oje

konferencijoje. „Trys Baltijos šalys prašo tarptautinę visuomenę nukreipti pastangas į sveikos mitybos pasirinkimo reikšmę mūsų vaikų, besilaukiančių ir maitinančių motinų vardan“, – kalbėjo ministras.

Konferencija vyks 8 dienas, joje dalyvauja Europos Komisijos pirmininkas José Manuel Barroso, 5 valstybių vadovai, 70 šalių žemės ūkio ministrai ir 191 FAO šalių narių delegacijų atstovai. Lietuva, netrukus pradėsianti pirmininkavimą ES Tarybai, yra pasirengusi koordinuoti ES politiką ir prisidėti prie glaudesnio FAO tikslų įgyvendinimo.

Žemės ūkio ministerijos info

Medalis „Joninės“ – pirmasis iš serijos, skirtas lietuviškoms šventėms

UAB „Lietuvos monetų kalykla“ pristato pirmą kartą išleidžiamą medalių seriją, skirtą reikšmingiausioms šventėms Lietuvoje. Pirmas šios serijos medalis skirtas Joninėms.

Medalis nukaldintas iš 925 prabos sidabro, jo kokybė *proof*, skersmuo – 33,00 mm, masė – 16,8 g, siekiant pabrėžti atskiras medalio dalis, panaudota tampografinė spauda.

Medalio reverso centre pavaizduotas naktį žydintis papartis. Jo žiedas nudažytas tampografinė spauda. Centrinę medalio kompoziciją juosia užrašas: „Atėjo Joninių naktis, paparčio žiedas vėl pražys. Eisim mes tamsiu keliu, ieškosim jo iki parčių...“

Medalio averso centre, remiantis lietuvių mitologija, pavaizduota segmentinė žvaigždė, aplink kurią yra stilizuotas besisukantis laiko ratas, simbolizuojantis besikeičiančius gamtos ciklus: žiemą, pavasarį, vasarą ir rudenį. Kiekvieno ciklo mėnesiai yra pažymėti romėniškais skaitmenimis. Vasaros sezono dalis padengta tampografinė spauda. Centrinę medalio kompoziciją juosia užrašas: „Laikas bėga, viskas keičiasi aplink, vienas šventės keičia kitos ir taip kasmet...“

UAB „Lietuvos monetų kalykla“ logotipas ir prabos ženklas Ag925 įspausti medalio averse.

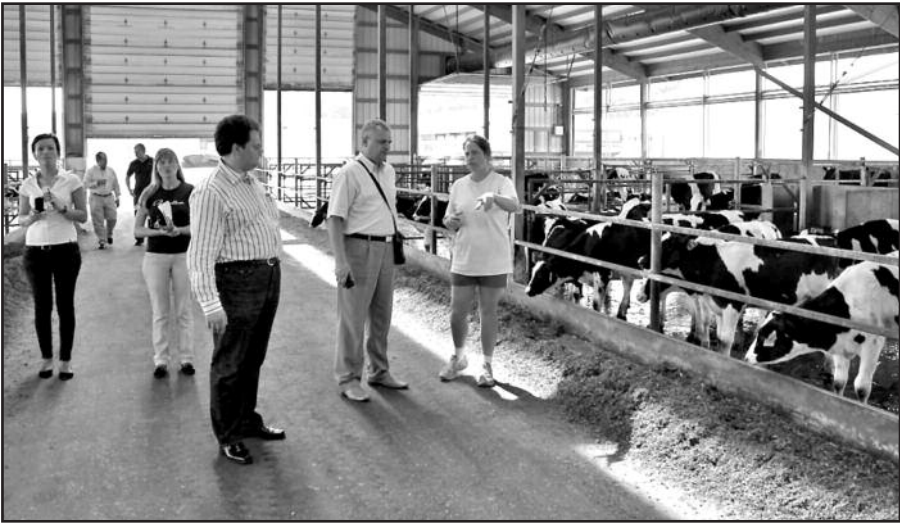
Medalio dailininkė – Audronė Zamalytė.

Medaliai nukaldinti UAB „Lietuvos monetų kalykla“.

Medalius galima įsigyti Lietuvos monetų kalyklos parduotuvėje Eigulių g. 4, Vilniuje arba internetu – www.kalykla.lt.

UAB „Lietuvos monetų kalykla“ – moderni ir šiuolaikiška įmonė, turėdama naujausius monetų kaldinimo ir įrankių gamybos įrengimus, aukštos kvalifikacijos personalą, kokybės vadybos sistemą ISO 9001, gamina aukščiausios kokybės apyvartines ir kolekcinės monetas, valstybės apdovanojimo ženklus (ordinus ir medalius), sportininkų apdovanojimus, įvairius medalius, ženklelius, metalinius spaudus, štampus poligrafijai ir kitus gaminius.

UAB „Lietuvos monetų kalykla“

Pieno ūkyje. Priekyje (iš kairės): LR gen. konsulas Čikagoje M. Gudynas ir LR Žemės ūkio ministras prof. V. Jukna kalbasi su „Larson Acres farm“ (Evansville, WI) savininkų dukra. Už jų – ministro patarėja E. Meškinytė-Kaušilienė ir protokolo sk. vadovė Goda Vainienė.

TELKINIAI

Detroit MI

Šv. Antano šventė

Parapijos tarybos pirmininkas Antanas Strakšys pristato garbės stalo svečius: LR garbės konsulą Detroit Algį Zaporacką su žmona Yolanda Zaporackiene, kun. Gintarą A. Joniką, prelatą Edmundą Putrimą ir seselę Zosę Strakšytę. Juozo Vaičiūno nuotraukos

REGINA JUŠKAITĖ-ŠVOBIENĖ

*Jeį stebuklo trokšti tu,
klaidos, demonai, mirtis,
bėdos, ligos traukiasi,
ginant mus Antanui.*

*Kas patyrė skelbia tai:
paramą visi patirs,
išgąsty ir varguose,
užtariant Antanui.*

*Grįš tau pamesti daiktai,
jūra slūgs ir pančiai kris,
jei karštai šauksiesi šventojo Antano
(pagal pranciškonų tekstą)*

Sekmadienį, birželio 16-ąją, gražią ir puikią dieną, Šv. Antano lietuvių parapija Detroit, Michigan šventė parapijos dangiškojo globėjo Šv. Antano atleidus. Tai buvo paskutinė tokia šventė šioje šventovėje. Kitą sekmadienį, birželio 23 d., bus aukojamos paskutinės šv. Mišios, nes bažnyčia uždaroma ir sujungiama su Dievo Apvaizdos lietuvių parapija (Southfield, Michigan).

Pagrindinis celebrantas šv. Mišiose buvo Lietuvos Vyskupų Konferencijos (LVK) delegatas užsienio lietuviams katalikams prelatas Edmundas J. Putrimas, tą rytą atvykęs iš Kanados. Jam padėjo klebonas kun. Gintaras Antanas Jonikas. Parapijiečiai ir svečiai, dėl garbaus amžiaus ar sveikatos negalėję užlipti į antrame aukšte esančią bažnyčią, šv. Mišias klausėsi koplyčioje, esančioje pirmame aukšte.

Prelatas Edmundas Putrimas pasakė šventinį pamokslą ir palinkėjo, kad Šv. Antano parapijiečiai gyvuotų dar ilgus metus. Jis kvietė pasimelsti už parapijos steigėjus, visus buvusius kunigus, vienuolės, renginių organizatorius, mokytojus.

Daugelio jų (ar jų tėvėlių ir senėlių) pirmieji žingsniai šio krašto religiniame ir kultūriniame gyvenime prasidėjo Šv. Antano lietuvių parapijoje.

Čia veikė bendro lavinimo ir šeštadieninė lituanistinė mokykla, aktyviai reiškėsi daug lietuviškų organizacijų. Vyko daug pokylių, įvairių renginių, minėjimų, krikštytųjų, pirmųjų komunijų, vestuvių ir laidotuvių. Mokyklos prie parapijos jau nebeveikia, nustojo veikti ir keletas kitų organizacijų. Tačiau kelios organizacijos dar veikia ir parapija bei parapijiečiai nepasiduoda! Deja, laikui bėgant, gyvenimas keičiasi ir tenka prisiiderinti. Ši šventovė gyvuos dar vieną savaitę. Sekmadienį, birželio 23 d., bus atnaušiamos parapijos uždarymo šv. Mišios ir dar po savaitės, birželio 30 d., ši parapija susijungs su Dievo Apvaizdos lietuvių parapija, Southfield, MI. Meldėmės, kad Dievas per šv. Antaną globotų mūsų nedidelę parapiją ir mus visus.

Mišių metu vargonavo muz. Rimas Kasputis ir Erik Bak. Buvo giedamos lietuviškos ir lotyniškos giesmės, ypač gražiai skambėjo „Kaip didis šventasis Antanas“. Šv. Mišiose dalyvavo keli šimtai maldininkų. Prelatas Edmundas Putrimas sveikino visus parapijos Antanus: kun. Antaną Joniką, Antaną Strakšį, Antaną Algį Kaunelį ir jaunąjį Antaną Strakšį.

Po Mišių į didžiąją ir mažąją sales, kurios buvo papuoštos kvepančių ramunių ir lelijų puokštėmis, susirinko per 200 parapijiečių, jų draugų, buvusių parapijiečių ir šios mokyklos mokinių bei svečių iš tolimesnių vietovių, atvyko net iš California! Buvo malonu matyti tiek daug jaučiančių pareigą dalyvauti paskutinėje mūsų parapijoje dangiškojo globėjo šv. Antano šventėje.

Programą vedė parapijos tarybos pirmininkas Antanas Strakšys. Padėkojęs už gausų apsilankymą jis pristatė garbės stalą: Lietuvos vyskupų konferencijos delegatą užsienio lietuviams katalikams prelatą Edmundą J. Putrimą, kleboną kun. Gintarą Antaną Joniką, buvusį Šv. Antano parapijos tarybos pirmininką ir dabartinį LR garbės konsulą Detroit ir „Lietuviškų melodijų“ radijo programos vedėją Algį Zaporacką su žmona Yolanda Zaporackiene ir seselę vienuolę Zosę Strakšytę.

Tylos minute buvo pagerbti Šv. Antano parapijos mirusieji: parapijos steigėjas dr. kun. Ignas Boreišis, dvasiškai, vienuolės, parapijiečiai ir geradariai. Prelatas Edmundas J. Putrimas sukalbėjo invokaciją.

Zita Skučienė perskaitė Antano Pečiukėno eiles apie šv. Antaną ir pasveikino visus Antanus su vardinėmis. Po to kartu su Vida Kinčiene varduvininkams prisegė po gvazdiką. Šv. Antano parapijos viešnia Raminta Vilkenė žemaičių tarpe deklamavo humoristines eiles apie Antaną, kurios buvo sutiktos gausiais plojimais!

Antanas Strakšys anglų kalba priminė parapijos istoriją – nuo jos įkūrimo 1920 m. iki šių dienų. Lietuviškai istoriją trumpai papasakojo LR garbės konsulas Detroit Algis Zaporackas. Jis išreiškė gilią padėką Lietuvos vyskupams už suteiktą galimybę kun. Jonikui aptarnauti abi lietuviškas parapijas Detroit ir Southfield, Michigan.

Toliau prisiminta šv. Antano gyvenimo istorija. Antanas Strakšys priminė, kad birželio 13 d. buvo parapijos globėjo Šv. Antano Paduviečio šventė, o birželio 14 d. Gedulo ir vilties diena. Birželio mėnuo skiriamas Švč. Jėzaus širdies garbinimui bei Tėvų dienai. Tad tikrai ši diena ir visa savaitė yra reikšminga, – pastebėjo jis.

Šv. Antano parapijos Antanai: klebonas kun. Gintaras Antanas Jonikas, parapijos tarybos pirmininkas Antanas Strakšys ir parapijos tarybos vicepirmininkas Antanas Algis Kaunelis.

Puikias vaises paruošė šeiminkė Regina Greenhalgh. Ant saldumynų stalo išdidžiai stovėjo Juozo Liudžio iš Connecticut atgabenti karališki šačkotai! Juos puošė gintaro menininkės iš California Valerijos Ruzgienės gintarinės gėlės. Buvo didelis tortų ir pyragų pasirinkimas. Jeigu ko ir trūko, tai gal tik gulbės pieno!

Šia ypatinga proga parapijiečius pasveikinti atvyko ŠALFAS pirmininkas Laurynas Misevičius iš New Jersey.

Parapijos tarybos ir visų parapijiečių vardu Antanas Strakšys padėkojo talkininkams, apsilankiusiems ir parėmusiems Šv. Antano parapiją, prelatui Edmundui Putrimui už šv. Mišias, klebonui kun. Gintarui Antanui Jonikui bei visiems programos dalyviams, o taip pat aukotojams už aukas skirtas prelato Edmundo Putrimo vadovaujamai labdaros organizacijai „Lietuvių katalikų religinė šalpa“ (LCRA/LKRS) paremti.

Muz. Rimas Kasputis užgrojo akordeonu, ir visi linksmai uždainavo. Šventė baigta visiems susikibus rankomis traukiant „Žemėj Lietuvos, ažuolai žaliuos“, „Brangiausios spalvos“ ir „Lietuva brangi.“

Nors ši šventovė ir parapija užsidarys kitą sekmadienį, mes visi turime už ką dėkoti! Ačiū už 93 gyvavimo metus, sukurtus ryšius su kitais ir gražų, lyg vienos darnios šeimos, bendravimą. Liūdna ir gailla, kad nesulauksime mūsų parapijos šimtmečio, bet džiaukimės, kad ši nedidelė parapijelė bei parapijiečiai nepasidavė ir gyvavo! Mūsų širdyse ši parapija gyvuos visada!

Raminta Vilkenė žemaičių tarpe deklamuoja humoristinį eilėraštį apie Antaną.

New York, NY

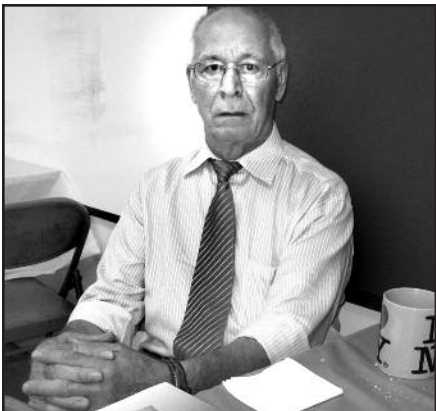
Gedulo ir vilties dienos minėjimas

ARŪNAS TIRKŠLIŪNAS

Naujoji JAV Lietuvių Bendruomenės New York miesto apylinkė, išikūrusi susijungus dviems – Brooklyn-Queens ir Manhattan – apylinkėms į vieną bendrą, pakvietė visus New York lietuvius ir svečius į pirmąjį renginį. Birželio 16-tą paminėjome Gedulo ir vilties dieną, skirtą prisiminti žiauriesiems pokario trėmimams į Sibirą. Kunigas Vytautas Volertas New York Apreiškimo bažnyčioje ryte atnašavo šv. Mišias, o po jų renginys persikėlė į parapijos salę. Sibire žuvusius pagerbėme tylos minute. New York miesto apylinkės pirmininkai Rasa Sprindys ir Laurynas Vismanas paskaitė tremtinių pasakojimus bei tremtyje parašytas eiles. Savo atsiminimais iš Krasnojarsko krašto pasidalino buvęs tremtinys Vytautas Čereška. Pagerbiant tremtinius, visi susirinkimo dalyviai buvo pakviesti pasivaišinti valgiais, kuriuos vežamieji į Sibirą pasiimdavo į tolimąją kelionę savo terbelėse: juoda duona, lašiniai ir virtomis su lupenomis bulvėmis.

JAV LB New York apylinkės pirmininkai Rasa Sprindys ir Laurynas Vismanas.

Buvęs tremtinys Vytautas Čereška.

Tremtinių valgiai.

Arūno Tirkšliūno nuotraukos

Cleveland, OH

„Kaip aš tapau draugu“

Programos dalyviai. Priekyje (iš kairės): autoriai Algis Rukšėnas ir Jonas Armonas; stovi pranešėja Rita Mockus ir Korp!Giedra pirmininkė Violeta Leger.

Dr. Viktoro Stankaus nuotr.

DR. VIKTORAS STANKUS

Taip lietuviškai vadinasi ką tik išversta Jono Armono ir Algio Rukšėno knyga „How I Became A Comrade: An American Growing Up In Siberian Exile“. Birželio 1 d. Lietuvių klube, „Gintaro“ restorano patalpose Korp!Giedra surengė jos pristatymą Cleveland amerikiečių ir lietuvių visuomenei.

Knyga atpasakoja jauno Jono Armono, 1939 m. Lietuvoje gimusio Amerikos piliečio, kartu su motina Barbora Armoniene 1948 m. ištremto į Sibirą pergyvenimus. Motina 1951 m. už tariamą antisovietinį nusistatymą buvo suimta ir ištremta į Ust Ord koncentracijos lagerį. Vienuolikos su puse metų Jonukas turėjo pats išgyventi, patirti sovietinę tvarką vaikų prieglaudoje, o ilgainiui ir sovietų kariuomenėje. Su motina susitiko tik 1956 m.

Tik 1960 m. tėvo Jono Armono ir sesutės Donna (abu gimę Amerikoje) pastangomis Jonas ir jo motina Barbora galėjo išvykti į Cleveland, Ohio. B. Armonienė 1961 m. išleido knygą „Leave Your Tears In Moscow“ (kartu su Algirdu Nasvyčiu). 2011 m. knygos 50 metų sukakčiai paminėti, sūnaus Jono ir jo žmonos Dalios Nasvytytės (Algirdo Nasvyčio dukros) pastangomis, pasirodė nauja laida.

Į lietuviško leidinio pristatymą

gausiai susirinkusiems svečiams Korp!Giedra pirmininkė Violeta Leger pristatė pranešėją Ritą Mockus iš Pittsburgh universiteto. Ji vaizdingai apibūdino, kaip nuodugniai ir netgi lyriškai Jonas Armonas aprašė tą iškentėtą Sibiro tremtį. Tėvo ir sesutės pastangas iš Amerikos išlaisvinti juos su motina, jis išryškino kruopščiai surinktais dokumentais, gausiomis nuotraukomis. Anot pranešėjos, tai didelis įnašas į istorijos suvokimą, ypač amerikiečiams padėsiantis suprasti, ką Lietuva ir lietuvių šeimos pergyveno per sovietų okupaciją ir trėmimus.

Susirinkusieji domėjosi, kiek darbo ir pastangų reikėjo įdėti, kol ši knyga išvydo pasaulį. Visiems buvo nuostabu girdėti tuos Jono pergyvenimus, papasakotus be jokio priekaišto rusų tautai – kaltinant tik nuožmią santvarką. Po aptarimo žmonės skubėjo įsigyti knygas, džiaugėsi Jono Armono ir Algio Rukšėno įrašais.

Bendravimas tęsėsi prie vaišių. Pokalbiai sukosi apie tai, kaip dar parodyti teigiamą Lietuvos įvaizdį. Korp!Giedra dėkojo Lietuvių kredito kooperatyvui „Taupa“, advokatų bendrovei „Algis Sirvaitis & Associates“ „Jakobs & Son“, Algiiui Mulioliui, Lietuvių Klubo pirmininkei Rūtai Degutienei, kad padėjo surengti tokį įdomų susitikimą.

Čikagos šauliai minėjo Gedulo ir vilties dieną

LŠSI pagerbė žuvusiuos už Lietuvos laisvę.

Minėjime kalbėjo Leonardas Gogelis.

Ernesto Lukoševičiaus nuotraukos

Sekmadienį, birželio 16 d., minėdama Gedulo ir vilties dieną, Lietuvos šaulių sąjunga išeivijoje (LŠSI) pagerbė žuvusiuosius, tarp jų ir pirmąją sovietų auką – Ūtos pasienio baro viršininką vyr. policininką, šaulį Aleksandrą Barauską. Šv. Mišias Tėvų Jėzuitų koplyčioje aukėjo kun. A. Gražulis, SJ.

LŠSI info

SKAUTYBĖS KELIAS

Redaktorė Aušra Jasaitytė Petry • 8830 Magnolia Court • Orland Park, IL 60462 • El. paštas: ausra67@sbcglobal.net

Skautų istorijos ištraukos Aušrininko dr. Jono Šliūpo archyve

ALINA ŠALAVĖJIENĖ

Lietuva jau skaičiuoja trečiąjį Nepriklausomybės atkūrimo dešimtmetį. Per šį laikotarpį į šalies bibliotekas, muziejus, archyvus sugrįžo daug išveivijoje sukauptų spaudinių bei rankraštinių medžiagų. Kai kurios (ypač didžiosios) kultūros paveldo institucijos pasipildė dešimtimis naujų fondų, kitos džiaugiasi kuklesniais skaičiais. Tačiau svarbu tai, kad ilgus metus išveivijoje kaupti dokumentai yra išsaugoti ir gražinti ten, kur jų labiausiai reikia. Ne vienas archyvas ar muziejus gali patvirtinti, kad jų gauta medžiaga, ypač rankraštinė, yra autentiška bei ypatinga.

2005 m. spalio 13 d. tarp Šiaulių universiteto ir Vytauto Šliūpo buvo pasirašyta bendradarbiavimo sutartis, pagal kurią universiteto bibliotekai buvo perduotas *Aušrininko dr. Jono Šliūpo archyvas*. Ši archyvą 1987 m. California įkūrė dr. Jono Šliūpo sūnus Vytautas su žmona Vanda. Jame sukaupia medžiaga labai įvairi: knygos, periodiniai leidiniai, rankraščiai, dokumentai, nuotraukos ir kt. Vytautas Šliūpas pirmiausia rinko informaciją apie tėvą – didįjį aušrininką dr. Joną Šliūpą. Vėliau archyvas išsiplėtė ir tapo lietuvių kultūros archyvu Amerikos vakaruose, kuriam spaudinius bei daiktus dovanojo per 400 asmenų. Archyvo fondą sudaro skirtingos kolekcijos, kurios liudija apie mūsų tautiečių veiklą Lietuvoje, Vokietijos DP stovyklose, Amerikoje. Čia sukaupia informacija tiek apie atskirus žmones, tiek apie organizacijas, o dokumentų chronologinės ribos apima laikotarpį nuo XIX a. antrosios pusės iki XXI a. pradžios.

Straipsnyje pristatoma *Aušrininko dr. Jono Šliūpo archyve* saugoma medžiaga apie skautų veiklą. Ši kolekcija pakankamai informatyvi, autentiška, apimanti daugiau nei 80 metų laikotarpį. Jos sudarytojas yra Vytautas Šliūpas. Skautų veikla yra neatsiejama Šliūpų šeimos dalis, todėl vis dar papildoma naujais dokumentais ar eksponatais.

Pats seniausias šios kolekcijos dokumentas – tai 1925 m. Palangos skautų nuotrauka. Iš jos žvelgia vienuolika Palangos progimnazijos mokinių, pasipuošusių skautų rūbais, rankose laikantys lazdas. Kitoje nuotraukos pusėje likęs užrašas: „Atsiminimui. Iš Vanagų skilties. Palanga”.

Kitos ypatingai svarbios yra originalios 1933 m. nuotraukos, kuriose užfiksuotos skautų organizacijos įkūrėjo Robert Baden-Powell su delegacija apsilankymo Palangoje akimirkos. Tuo metu dr. Jonas Šliūpas buvo Palangos miesto burmistru, todėl jam teko garbė sutikti šį svečią. „Jis atvažiavo pakviestas į Lietuvos skautų sąskrydį. Pats prezidentas A. Smetona sutiko didįjį svečią, o burmistras visame priėmimo tarnavo prezidentui vertėju ir kartu buvo svečio viešnage šeimininku” (J. Jakštas, „Dr. Jonas Šliūpas”. Šiauliai, 1996, p. 251). Archyve saugomos dvi originalios nuotraukos ir dar keturių nuotraukų negatyvai, bylojantys apie vykusį renginį, kurio metu dr. J. Šliūpas sakė sveikinimo kalbą, o R. Baden-Powell perkirpo juostą, atidarydamas jo vardu pavadintą gatvę.

Po 75-ųjų metų įvykis Palangoje buvo prasmingai paminėtas 2008 m. rugpjūčio mėnesį skautų stovykloje „Camp Manatoc”, įsikūrusioje netoli Cleveland. Stovyklautojai scenoje stebėjo atkurtas

Palangos skautai susitinka su R. Baden-Powell, 1933 metai.

Šiaulių universiteto bibliotekos archyvo nuotr.

anų metų iškilmes, kurių metu Vytautas Šliūpas atliko savo tėvo Palangos burmistro dr. Jono Šliūpo vaidmenį. Archyve Šiaulių universiteto bibliotekoje saugomos nuotraukos, užfiksuotos ne tik šį vaidinimą, bet ir kitas „Camp Manatoc” gyvenimo akimirkas. Taip pat galima susipažinti su šios stovyklos laikraštukais, programomis, įvairia atributika (gairėlėmis, skautų kaklaraiščiais, marškinėliais), o stovyklos „Dainorėlyje” surinkta daugiau nei 100 lietuviškų dainų ir giesmių.

Aušrininko dr. Jono Šliūpo archyve sukaupia nemaža 1946–2009 m. knygų, periodinių bei įvairių kitų leidinių apie skautiją, jos istoriją. Seniausieji yra išleisti Vokietijos DP stovyklose. Tai R. Baden-Powell knygos, išverstos į lietuvių kalbą „Skautybė mergaitėms” (1946 ir 1948 m.), J. Zdanavičiaus parengtas leidinys „Dainos skautiškajam jaunimui” (1949), skautiškų dainų rinkinėlis „Laužams liepsnojančiam” (1947), albumas „Į taikos rytojų!” (1947), skirtas lietuviškos skautijos Lietuvoje 30-mečiui paminėti. Dipukų knygos buvo leidžiamos sunkiomis sąlygomis: stovyklose trūko kokybiško popieriaus, spausdinimo įrangos. Natūralu, kad išlikusių to laikotarpio knygų fizinė būklė gana prasta, tačiau jos vertingos ne tik istorine prasme, bet puikiai atspindi ir poligrafinę DP stovyklų knygos kultūrą (dalis jų spausdintos rotoprintu ar tiesiog spausdinimo mašinėle, kuri dažnai neturėdavo lietuviško šrifto).

Kitos knygos jau yra vėlesnio laikotarpio, kai lietuviai iš DP stovyklų persikėlė į JAV bei kitas šalis. Tai daugiausia Amerikoje išleisti spaudiniai: albumai, dainorėliai, žaidimų knygos, kalendoriai, akademiniai bei tautiškų stovyklų informaciniai leidiniai.

Be knygų, archyve sukaupia ir periodinių skautų laikraščių, žurnalų, vienkartinį stovyklų laikraštukų, informacinių leidinių. Pats seniausias yra 1946–1947 m. „Skautų aidas”, leisto Detmolde (Vokietijoje) komplektas. Vytautas ir Vanda Šliūpai išsaugojo skautų istorijai svarbų 1948–1950 m. Memingene (Vokietijoje) rotatoriumi spausdintą laikraštį „Vytis”. Džiugu, kad archyve skaitytojai randa ir 1951–1997 m. šio laikraščio, jau pakeitusio pavadinimą į „Mūsų Vytis”, numerius, išleistus JAV. Tai pat galima pavartyti kai kuriuos vėlesnio laikotarpio „Skautų aidas”, „Skautijos” numerius.

Į atskirą sektuvą susegti įvairūs smulkūs 1957–1986 m. leidiniai, liudijantys apie skautų kasdienį bei stovyklų gyvenimą: „Smiltainės aidas”, „Gairėlė”, „Sumuštinis”, „Laužų šviesoje”, „Stovyklos dienos”, „Budėkime”, „Puntukas” bei kiti. Straipsniai bei žinutės apie skautų veiklą iš laikraščių „Draugas”, „Naujienos”, „Laisvoji Lietuva” kruopščiai surinkta ir suklajuota į albumus. Dar vieną skautų kolekcijos dalį sudaro 1952–1988 m. Akademinių skautų sąjungos biuletenis „Ad melior”.

Pati ypatingiausia yra rankraštinė medžiaga – laiškai, nuotraukos bei kiti dokumentai. Vytautas ir Vanda Šliūpai aktyviai dalyvavo skautų veikloje. V. Šliūpas 1955–1956 m. vadovavo Čikagos (ten buvo daugiausia lietuvių skautų) Akademinių skautų sąjungos (ASS) valdybai, taip pat buvo Čikagos filisterių skautų sąjungos (FSS) valdybos pirmininku. Dėl to *Aušrininko dr. Jono Šliūpo archyvo* skautų kolekcijoje randami originalūs Skautų sąjungos raštai

(išakymai, aplinkraščiai, pranešimai, ataskaitos ir t. t.) bei korespondencija (Vytauto Šliūpo ir jam rašyti kitų asmenų laiškai).

Apie skautų gyvenimą mena ne tik rašytinis palikimas, bet ir ikonografinė medžiaga. Šioje kolekcijoje gausu Šliūpų šeimos nuotraukų, kuriose įamžinti skautai Vokietijos DP stovyklose bei JAV, daug vaizdų iš Čikagos lietuvių skautų istorijos. Nemaža dalis archyvo nuotraukų buvo panaudota 1957 m. pasirodžiusiame leidinyje „Lituanica – Čikagos skautų tuntas”, kurį redagavo Vytautas Šliūpas.

Daugiau nei 200 savo asmeninių skautiškų nuotraukų archyvui yra atidavusi aktyvi skautė Birutė Čaplikaitė-Kožicienė. O Aldonos Rimkevičienės dovanotose nuotraukose galima išvysti, kaip atrodė skautų vadai 1934 m. Alytuje vykusiame Prezidento Antano Smetonos 60-mečio minėjime.

Atskirai norėtųsi paminėti vyr. skautės Vandos Fabijonavičiūtės-Šliūpienės nuotraukas. Jose įamžintos Hanau (Vokietija) stovykloje atkurtos skautų veiklos akimirkos bei 1948 m. Alpėse vykusios lietuvių skautų tautinės stovyklos vaizdai. Išsaugotos originalios nuotraukos buvo panaudotos V. Šliūpienės prisiminimų knygoje „Istorija kaip sraunios upės tekėjimas”, kurią 2012 m. išleido Šiaulių universiteto biblioteka.

Visa archyve sukaupia skautų veiklos medžiaga jau porą kartų buvo pristatyta Šiaulių universiteto bibliotekoje rengtose parodose. 2012 m. vasarą buvo parengta paroda „Skautų vasaros stovyklos išveivijoje”. Lankytojai galėjo susipažinti su dokumentais bei eksponatais, menančiais apie skautų stovyklas Vakaruose. Šių metų balandžio mėnesį bibliotekoje vykusios skautų sueigos metu buvo parengta paroda „Skaute, amžiais vis budėk!”, kurios metu dalyviai apžiūrėjo nuotraukas, įvairius leidinius, rankraštinę medžiagą, surišo archyve saugomus skautų kaklaraiščius. Ši paroda dar mėnesį buvo rodoma *Aušrininko dr. Jono Šliūpo archyve* ir sulaukė nemažo susidomėjimo.

Skautų kolekcija, saugoma Šiaulių universiteto bibliotekoje įsikūrusiame *Aušrininko dr. Jono Šliūpo archyve*, pristato tik skautų istorijos ištraukas. Tikrai dar yra daug vertingos medžiagos, išsi-barstytos JAV, Kanadoje, Australijoje, Vokietijoje, Pietų Amerikoje ir kitose šalyse. Labai kviesčiau tiek atskirus asmenis, tiek organizacijas, sukauptus skautų veiklos dokumentus (leidinius, nuotraukas, laiškus ir kt.), papildyti šį archyvą. Biblioteka yra įsipareigojusi ne tik archyvą bibliotekiškai sutvarkyti, bet ir garantuoja prieinamumą visiems besidomintiems. Labai svarbu, kad dokumentai yra saugomi akademiniame aplinkoje: tai yra paskata naujoms studijoms, įvairių sričių mokslo darbams.

Galime pasidžiaugti, kad sulaukėme tos dienos, kai pakilus geležinei uždangai, į Lietuvą ėmė grįžti išveivijoje kauptas mokslo, meno, kultūros palikimas, kuris yra svarbus daugelio sričių tyrinėtojų. Todėl mūsų tikslas turėtų būti tinkamai naudoti archyvinę medžiagą, rūpintis jos sklaida, kad būtų užpildytos tautos istorijos spragos.

Alina Šalavėjienė – Šiaulių universiteto bibliotekos vyr. bibliotekininkė.

Jurgis Žilinskas „Atsiminimai“, Vilnius, 2005. Leidėjas – Lietuvos nacionalinis muziejus; 344 psl.

2012 metų vasarą Lietuvos XIV Tautinių šokių šventėje Boston, po daugelio nesimatymo metų sutikau dr. Birutę Vileišytę, prof. dr. Jurgio Žilinsko anūkę, mano tėvelių Mykolo ir Onos Tonkūnų draugo dr. Petro Vileišio dukrą. Kai Birutė ir jos brolis Petriukas buvo dar mažamečiai, o jų mamutė Vita Žilinskaitė-Vileišienė tęsė Lietuvoje pradėtas medicinos studijas University of Vermont, man – penkio-likmetei – tekdavo kartais juos pagloboti Vileišių sodyboje, netoli Waterbury, CT. Kartu su Vileišiais gyveno dr. Jurgis Žilinskas ir jo šeima – žmona dr. Ksavera Žilinskienė ir karo metu įdukrintos augintinės – Rita ir Liucija. K. Žilinskienė dirbo sportinių batų fabrike, o J. Žilinskas po 8 metų sunkaus darbo stiklo fabrike jau buvo pensijoje. Viena iš mano pareigų būdavo paduoti dr. J. Žilinskui priešpiečius: dvi riekutes duonos – vieną su lietuvišku baltu sūriu, kitą su sūriu ir J. Žilinsko auginamų bičių medumi.

Birutė papasakojo, kad 2005 m. Lietuvos nacionalinis muziejus išleido jos senelio, nusielpniusio lietuvių antropologijos, etnogenezes ir anatomijos prof. dr. Jurgio Žilinsko prisiminimus. Netrukus tą 343 psl. knygą, kuri buvo gražiai pristatyta ir sutikta Lietuvoje, atsiuntė ir man.

Apie knygos atsiradimą Birutė pasakoja: „Mano močiutė paliko senelio raštus mano motinai V. Žilinskaitei – Vileišienei, kuri 1995 m. besiruošdama palikti Florida valstiją ir atvykti pas mane į Malibu, CA, parodė popierinę dėžę ir pasakė, kad ją reikia pasiimti su savimi. Tai buvo labai sunki dėžė ir aš ją išsiunčiau paštu. Tuo metu visai nesuvokiau, kas buvo toje dėžėje ir kokia atsakomybė užgrius mano pečius ją paėmus. Dėžė buvo saugiai užklijuota, tad padėjau ją spintos gilumoje ir daugiau apie tai negalvo-
jau.”

Atvykusi pas dukrą V. Vileišienė jau sirgo, atsirado daugybė rūpesčių. Tik praėjus ke-
leriems metams ir pagaliau atidariusi tą dėžę, Bi-
rutė su nuostaba išvydo savo senelio ir močiu-
tės rankraščius. Nežinodama, ar naujai atrasti
rankraščiai yra vertingi, Birutė kreipėsi į ilgametį
savo draugą istoriką dr. Kęstutį Paulių Žygą, kad jis
tą medžiagą įvertintų. Įvertinimas buvo įtikinantis:
„Profesorius J. Žilinskas rašo gerai, jo pasakojimai
prilygsta vaizdingai novelei. Be to, tai – Lietuvos tar-
pukario istorijos dokumentas, vertas spausdini-
mo”. Šio projekto įgyvendinimui labai daug prisidėjo
Žygu ir Čiapų (uošvių) šeimos.

J. Žilinskas gimė 1885 m. balandžio 23 d. Januš-
konių kaime, Baisogalos valsčiuje, Šiaulių apskrityje.
Baigė Arensburgo gimnaziją (Estijoje) ir 1921 m. Tar-
tu universitete įsigijo medicinos gydytojo diplomą.
Dirbo to paties universiteto Chirurgijos klinikoje
asistentu.

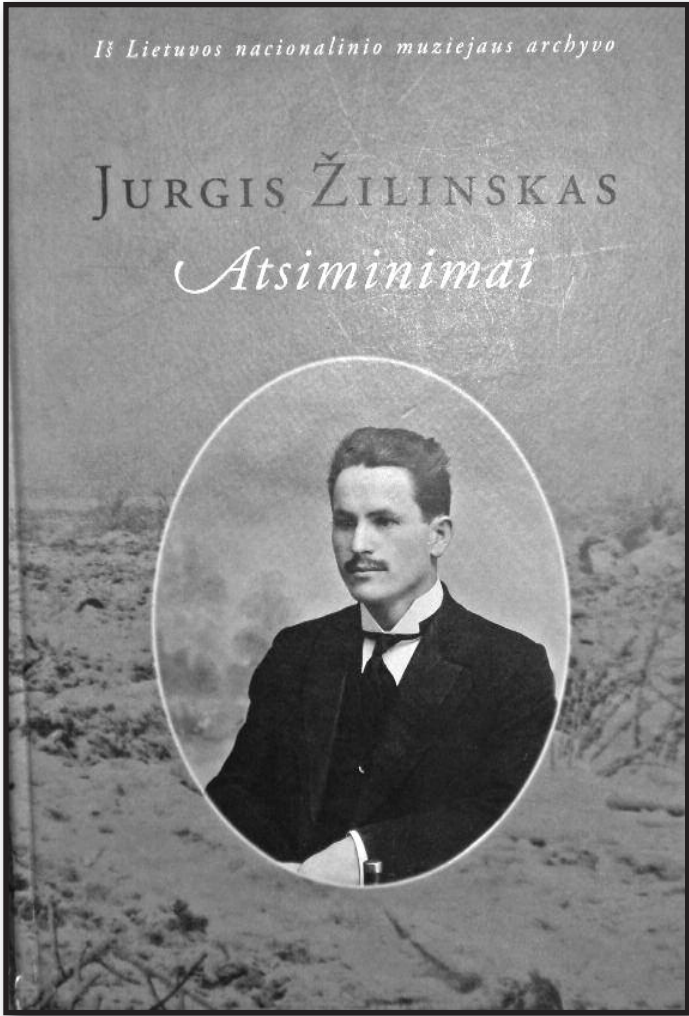
1913 m. pradėjo gydytojo praktiką Lietuvoje –
Duokiškyje, Svedasuose ir Vabalninke. Ypač sunkios
sąlygos buvo Vabalninke – nebuvo geros ligoninės,
personalo, net gerų kelių. Dr. Žilinskas nutarė, kad
daugiau gero padarys, jei nuvyks į Vilnių ir stos sa-
vanoriu į kariuomenę. Bičiuliams išpėjus, kad
gaus mažesnę atlyginimą, atsakė: „Man užteks. Pi-
nigai yra piktas daiktas, o pareiga turi būti pir-
miausia.” Prieš išvykstant į Vilnių dr. Žilinskas dar
apsilankė Panevėžyje. Ten lietuviško renginio sce-
noje pamatė ir įsimylėjo žavią merginą, savo būsimą
žmoną Ksaverą Frankaitę.

Likimas lėmė, kad, vos atvykęs į Vilnių, trau-
kinių stoties perone dr. Žilinskas sutiko savo buvu-
sį chirurgijos mokytoją, ukrainietį dr. N. Burdenko.
Jo paklaustas, ar nenorėtų dirbti vyresniuoju gy-
dytoju Raudonojo Kryžiaus sanitariniuose trauki-
niuose, J. Žilinskas mielai sutiko ir kitą dieną pra-
dėjo darbą.

Nepaprastai įdomu, bet kartu ir baisu skaityti
dr. Žilinsko aprašomus karo vaizdus ir įvykius. Iš
rusų-vokiečių karo fronto atsiunčiamus su-
žeistuosius reikėjo patikrinti, truputį sustiprinti ir
siųsti tolimesniam gydymui į užfrontį. Traukinio va-
gone įrengtoje operacinėje dr. J. Žilinskui teko atlikti
daugybę rankų ir kojų amputacijų. „Žiauru”, – rašo
J. Žilinskas, – kai žmogus prieš žmogų kovoja.”
Ypatingai žiaurūs būdavo kavaleristų mūšiai. Ko-

Jurgio Žilinsko „Atsiminimai“ Žinojau, kad tarp kolegų nėra norinčio tapti anatomu...

RITONĖ RUDAITIENĖ

marovo laukuose buvo kaunamasi kardais, šautuvais
ir revolveriais... Žmonių – tiek karių, tiek gydomo-
jo personalo – moralė buvo žemai kritusi: buvo pa-
plitusi girtuoklystė, venerinės ligos, kyšininkavimas.
Ypač J. Žilinską liūdino dažni gydytojų papirkinė-
jimai, mat dažnas pašauktas tarnauti kariuomenėje
jaunuolis norėjo būti „atrastas netinkamu”.

1918 m. Lietuvai paskelbus Nepriklausomybę,
pulkininkas leitenantas J. Žilinskas atvyko į Kauną
ir įsidarbino Karo ligoninėje, kur ėmėsi organizuoti
Chirurgijos skyrių. 1919–1922 m. jis eina vyriausio
ordinatoriaus ir chirurgo pareigas. 1920–1922 m. –
Aukštųjų kursų chirurgijos lektorius, 1922–1940
m. – Kauno Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos
fakulteto dėstytojas, medicinos daktaras, profesorius,
Anatomijos katedros ir instituto vedėjas. 1940–1943
m. J. Žilinskas su pertraukomis dirba Vilniaus uni-
versiteto Anatomijos katedros vedėju.

Anatomijos katedros kūrimas, moksliniai tyri-
nėjimai, pasiruošimas paskaitoms nebuvo lengvas
darbas. J. Žilinsko atsiminimuose aprašyta istorija:
„Nelengva skaityti anatomiją be objekto, be me-
džiagos, ypač pradėti be skeleto (...) mirė vienas dar-
buotojas, patarnavęs sanitarams ir prižiūrėdavęs sve-
timtaučių palatas. Lietuvoje giminių jis neturėjo. Pa-
dariau jo kūno skrodimą, visus organus išėmiau, už-
konservavau, o kaulų sistemą sudėjau į autoklavą.
Paskui parsinešęs juos namo sudėjau į didelį katilą,
užpyliau šarmo ir iš naujo išviriau. (...) Tą pačią die-
ną pas mane atėjo Z. Žemaitis (vėliau žinomas ma-
tematikos profesorius – R. R.) (...) pamatęs savo
akimis įpusėtą darbą sušuko: ‘Broleli, dabar matau,
ką žmogaus pasiryžimas gali’.”

J. Žilinskas buvo teisingas, principingas, nepa-
perkamas. Kadangi egzaminuojant medicinos stu-
dventus buvo labai reiklus, paplito nuomonė, kad pro-
fesorius – antisemitas. „Bendrų egzaminų metu, –
rašo jis savo prisiminimuose – iš saviškių ir užsie-
niečių, iš giminių (egzaminus teko perlaikyti ir jo pa-
ties žmonai ir dukrai – R. R.), iš buvusių draugų
reikalavau vienodai. Jei būčiau buvęs antisemitas,
nebūčiau priėmęs gydytojos žydaitės Kronikaitės į

tarnybą Anatomijos institute. Jai pa-
vedžiau balzamuoti sudarkytus lakū-
nų Dariaus ir Girėno kūnus.”

Dr. J. Žilinskas dėkojo likimui,
kad jam buvo patikėta ištirti Dariaus
ir Girėno žūties priežastį. Prieš mirtį
jam labai rūpėjo, ar išliko jo darbo atas-
kaita – 50 psl. kruopščiai rašytas die-
noraštis. Savo atsiminimuose jis rašo:
„Paskelbus, kad lakūnai žuvo, aš nu-
siminęs išvykau į tėviškę. Tačiau atos-
togos buvo labai trumpos. Paskambino
iš Ministrų tarybos Štoncelis. Jis įsa-
kė tuojau grįžti į Kauną ir ištirti la-
kūnų mirties priežastį.”

Kitą dieną žuvusiųjų kūnai buvo
atgabenti į Medicinos rūmus. „Netrukus atėjo
užsienio reikalų ministeris S. Lozoraitis su
aukštų pareigūnų palyda, vidaus ministerijos
vice-ministeris Štoncelis ir kitas aukštas pa-
reigūnas, taip pat Teismo medicinos profesorius
daktaras Kazys Oželis. Valdžios atstovai supa-
žindino su gandais, kurie ėjo iš lūpų į lūpas, su
Amerikos lietuvių spaudos pranešimais, kad la-
kūnai pašauti ar užmušti kosminiais spindu-
liais. Ir pranešė, kad vokiečių valdžia atsiuntė
ultimatumą su reikalavimu paneigti tuos gan-
dus. Iš pokalbio supratau, kad nepatogu ir pa-
vojinga nutraukti gerus santykius su galingu
kaimynu. Vadinasi, reikia neigti, kad lakūnai
pašauti, net jeigu taip ir buvo.”

Žuvusiųjų kūnai buvo perkelti į Anatomi-
jos institutą, kad būtų galima susirinkti ir su-
rašyti protokolą. Abiejų žuvusiųjų kūnai buvo
žaidžoti, kai kurios iš jų apvalios, susi-
siekiančios. Atrodė, tarsi būtų padarytos šovini-
nio. „Kitą dieną, – rašo dr. J. Žilinskas, – papra-
šiau atvykti daktarą K. Oželį, nes jis – komisi-
jos narys ir Teismo medicinos instituto direk-
torius, jo nuomonė labai svarbi. Nors ir turėjau
didelę praktiką – Pirmojo pasaulinio karo metu
fronto linijose ir ligoninėse pro savo rankas pra-
leidau tūkstančius sužeistųjų – tačiau norėjau,
kad jis patvirtintų mano sprendimą ir bendrai
surašytume protokolą.” Toliau su didele nuos-
kauda rašo: „Oželis atvyko, bet žaizdų neapžiū-
rėjo, numojęs ranka išėjo”.

Netrukus buvo gautas prof. K. Oželio pa-
ruoštas ir pasirašytas protokolą, kuriame tei-
giama, kad lakūnai žuvo avarijos metu ir kuri
reikėjo pasirašyti. Dr. Žilinskas nusprendė:

„Kas bus, tas bus – aš nepasirašysiu”. Ir nepasirašė.
Pradėjo balzamuoti kūnus kitu, nepaprastu būdu.
„Tikėjau, kur nors pamatyti šovinį. Balzamavimas
užtruko ilgai, išseko biudžetas. Vėl nuėjau pas prof.
K. Oželį ir paprašiau apžiūrėti lakūnų žaizdas, ku-
rios gali būti šovinių padarytos. Jis tik nusijuokė ir
neatėjo. Visą laiką buvau tikras, kad lakūnai pašauti
– sprendžiant iš žaizdų.”

1925–1945 metais J. Žilinskas tobulinosi ir or-
ganizaciniais reikalais dažnai lankėsi užsienyje: Ber-
lyne, Jenoje, Halėje, Karaliaučiuje, Miunchene, Tiū-
bingene, Prahoje, taipogi Pietų Amerikoje – Sao Paul
ir Rio de Janeiro. 1938 m. jis lankėsi Romos ir Vie-
nos antropologijos institutuose ir muziejuose. Bū-
damas Vienoje, prasitarė antropologams, kad nėra
patenkintas kai kurių Vokietijos antropologų išva-
domis apie lietuvių kilmę. „Taip, – atsakė jie, – bet
jūs tirkite patys savo ir gretimas tautas. Mums yra
žinoma, kad lietuviai priklauso Rytų baltų rasei, bet
iš kur ji kilusi – jūsų uždavinys tai nustatyti.”

Paskatintas Austrijos antropologų, J. Žilinskas
pradėjo vykdyti tyrinėjimus: gavęs sutikimą, suor-
ganizavo eilę ekspedicijų. Pirmiausia buvo ištirti pa-
jūrio gyventojai – žvejai ir ūkininkai. Kad tyrinėji-
mai būtų tikslesni, vengė tirti miesto gyventojus.
Buvo apžiūrima odos, plaukų, akių spalva, ypač krei-
piamas dėmesys į galvos konfigūraciją, plaukų spal-
vą, ūgį ir kraujo grupę. Buvo ištirta 800 vyrų ir mo-
terų bei 200 vaikų (pastarųjų tirta tik kraujo grupė).
Kiek anksčiau antropologiniu būdu buvo ištirta
Lietuvos kariuomenės būklė. „Apie 5 metus, – rašo
dr. J. Žilinskas, – dirbau su savo asistentu Juozu Jer-
žemskiu, kol nustačiau matmenų ir kitų požymių vi-
durkių, maksimumus, nukrypimus ir kitką... Turė-
damas savo darbo ir kitų tyrimų duomenis įsitikinau,
kad baltų rasės gyventojai yra seniausi arba pirmieji
gyventojai prie Baltijos jūros, kad jie kilę iš urvinių
‘Cro-Magnon’ žmonių.”

LIETUVA IR PASAULIS

„Kažkas pasakyla“ – nauja Lidijos Šimkutės knyga

Lidija Šimkutė. M. Ambrazo nuotr.

Vilnius (Rašytojų saj. leidyklos info) – Birželio 17 d. Vilniuje pristatyta naujausia poetės, vertėjos Lidijos Šimkutės eilėraščių knyga „Kažkas pasakyla = Something is Said“. Kaip ir kitos Australijoje gyvenančios rašytojos poezijos knygos, naujoji taip pat yra dvikalbė – lietuvių ir anglų kalbomis. Rašytojų klube vykusiose knygos sutiktuose dalyvavo pati autorė, šiuo metu viešinti Lietuvoje. Ir ankstesnėje Lidijos Šimkutės kūry-

boje, ir naujojoje knygoje poezijai būdingos metaforos, užuominos, potekstės, išgyvenimų punktyrai tarsi nutylėjimai. Knygoje daug vos trijų eilučių lakoniškų eilėraščių. Eilėraščių vaizdai ir kraštovaizdžiai, pasak Tomo Venclovos, „Lidijos Šimkutės eilėse kad ir minimalistiniai, yra labai įvairūs – tai ir Australijos eukaliptai, ir Vienos Prateris, ir Budapešto gatvės, ir tiksliai nupieštas New York baras. Realiausi iš jų – Vilnius ir Baltija (tuose lietuviškuose koliažuose girdėti ypatinga, itin asmeniškai nerimo bei pavojaus tonacija).“ Rašytoja yra apkeliausi daugybę kraštų, taigi kūryboje lietuviškas patirtis sieja su pasaulio kultūros kontekstais. Lidija Šimkutė gimė 1942 m. Krakų kaime netoli Mosėdžio, Žemaitijoje. Vaikystę praleido pabėgėlių stovyklose Vokietijoje. 1949 m. su tėvais atvyko į Australiją. Lietuvių kalbos žinias tobulino Lietuvių kalbos institute Čikagoje ir Vilniaus universitete. Poetė rašo lietuvių ir anglų kalbomis.

Palengvintas lietuvių kalbos egzaminas prieštaravo Konstitucijai

Vilnius (BNS) – Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas nutarė, kad sprendimas dėl palengvinto lietuvių kalbos egzamino tautinių mažumų mokyklų abiturientams prieštarauja Konstitucijoje įtvirtintam lygybės principui. Sprendimas yra galutinis ir neskundžiamas. Švietimo ir mokslo ministro Dainiaus Pavalkio įsakymą, kuriuo tautinių mažumų mokyklų abiturientams palengvintas lietuvių kalbos brandos egzaminas, apskundė opozicijai priklausantys parlamentariai. Švietimo ministerija tvirtino, jog egzaminas tautinių mažumų abiturientams turėjo būti palengvintas, kad jie nebūtų skria-

džiami. Atseit tautinių mažumų abiturientai per visus dvylika mokymosi metų turėjo 818 valandų mažiau lietuvių kalbos pamokų, palyginti su lietuviškomis mokyklomis. Tuo metu ministro įsakymą apskundusių parlamentarų poziciją išdėstę parlamentariai nurodė, kad dėl skirtingų lietuvių kalbos egzamino reikalavimų tautinių mažumų mokyklų abiturientams moksleiviai atsiduria nelygiavertėse sąlygose, o nelygų mokymosi valandų skaičių kompensavo ankstesni palengvinimai – leidimas tautinių mažumų mokyklų abiturientams padaryti daugiau klaidų.

Apdovanotas Europos humanitarinis universitetas

Vilnius (Bernardinai.lt) – Europos humanitarinio universiteto (EHU) birželio 14 d. Lenkijoje Vroclavo pasaulinio forumo metu įteiktas Atlanto tarybos laisvės apdovanojimas. EHU įkurtas Minske, Baltarusijoje, 1992 m., tačiau 2004 m., universitetui pasipriešinus bandymams apriboti akademinę laisvę, buvo uždarytas. EHU persikėlė į Vilnių, kur veikia iki šiol. Universitete mokosi apie 1,600 studentų, kurių dauguma – baltarusiai. Jie išmoksta mąstyti ir elgtis kaip laisvi žmonės. EHU yra vienintelis baltarusiškas universitetas, kuriame studentai ir dėstytojai gali mo-

kytis ar užsiimti mokslinė veikla laisvoje aplinkoje. Neseni dėstytojų atleidimai iš universitetų Baltarusijoje, pavyzdžiui, iš Yanka Kupala valstybinio Gardino universiteto, ir nuolatinis spaudimas Baltarusijoje būnantiems EHU darbuotojams ir dėstytojams parodo, kad akademinės laisvės Baltarusijoje nėra. Didžioji EHU dėstytojų ir studentų dauguma yra baltarusiai ir dauguma absolventų gyvena Baltarusijoje, kur savo įgytus įgūdžius ir žinias pritaiko versle, nevyriausybiniuose organizacijose ir nepriklausomoje žiniasklaidoje.

Lietuvoje mažiau jaunimo nei Latvijoje ir Estijoje dalyvauja organizacijų veikloje

Vilnius (BNS) – Lietuvos jaunimas pagal bendrą dalyvavimą organizacijų veikloje yra pasyvesnis nei bendraamžiai Latvijoje ir Estijoje. Balandį atliktas Eurobarometro tyrimas apie jaunimo aktyvumą visuomeninėje veikloje parodė, kad vienos ar kelių organizacijų veikloje pernai dalyvavo 37 proc. apklaustų Lietuvos gyventojų nuo 15 iki 30 metų. Vidutiniš-

kai Europos Sąjungoje (ES) organizacijose veikia 56 proc. jaunimo. Estijoje šis rodiklis siekia 43 proc., Latvijoje – 47 procentų. Daugiausiai jaunimas Lietuvoje, kaip ir Latvijoje, Estijoje ir bendrai ES, dalyvauja su sportine veikla susijusiose organizacijose: 2012 m. veikė jose nurodė 15 proc. respondentų Lietuvoje, 25 proc. Latvijoje ir 26 proc. Estijoje.

Didysis aštuonetas sutarė skatinti taikos Sirijoje derybas

Nuotr. (iš kairės): Japonijos ministras pirmininkas Shinzo Abe, Vokietijos kanclerė Angela Merkel, Rusijos Prezidentas Vladimiras Putinas, Didžiosios Britanijos ministras pirmininkas David Cameron, JAV prezidentas Barack Obama, Prancūzijos prezidentas Francois Hollande, Kanados ministras pirmininkas Stephen Harper ir Italijos ministras pirmininkas Enrico Letta.

ELTA nuotr.

Belfastas (BNS) – Pasaulio vadovai, tarp jų ir JAV bei Rusija, birželio 18 d. paskelbė esą vieningi noru siekti derybomis taikios pilietinio karo Sirijoje pabaigos, kuri leis suformuoti vyriausybę, vadovaujamą visuomenės pasitikėjimą keliančių vadovų. Dvi dienas trukusio Didžiojo aštuoneto (G-8) vadovų susitikimo deklaracijoje stengiasi rasti bendrą Sirijos vyriausybę palaikančios Rusijos ir Vakarų valstybių pagrindą, reikalingą norint surengti Ženevoje taikos derybas, kurios gali baigtis Sirijos Prezidento Bashar al-Assad nuvertimu. Deklaracijoje nereikalaujama jo nušalinimo, neišplėta ir galimybė siųsti ginklus iš JAV, Didžiosios Britanijos ir Prancūzijos sukilėliams, apie ką atvirai kalbėjo šių trijų šalių vadovai.

Mat Rusija atsisakė palaikyti bet kokią deklaraciją, kurioje būtų tiesiai nurodytas tikslas nušalinti B.al-Assad. Britų premjeras David Cameron sakė, jog neišivaizduojama, kad B.al-Assad galėtų vaidinti kokią nors vaidmenį Sirijos vyriausybėje po taikos derybų. Rusijos Prezidentas Vladimiras Putinas pareiškė, jog ginklų tiekimas Sirijos opozicijai dar labiau apsunkins padėtį. Deklaracijoje smerkiami žmogaus teisių pažeidimai, kuriuos daro ir vyriausybės pajėgos, ir sukilėliai; abi konflikto pusės raginamos leisti JT chemijos ekspertams ištirti pranešimus apie cheminio ginklo panaudojimą. Deklaracijoje yra vienas konkretus išipareigojimas – suteikti 5,1 mlrd. dolerių pagalbą Sirijos pabėgėliams.

Popiežius paprašė G-8 dalyvių padėti Sirijai paskelbti paliaubas

Vatikanas (Bernardinai.lt) – Popiežius Pranciškus paprašė Didžiojo aštuoneto (G-8) vadovų, susirinkusių Šiaurės Airijoje į aukščiausiojo lygio susitikimą, padėti grąžinti taiką Sirijoje. Atsakydamas į susitikimui pirmininkaujančio Britanijos ministro pirmininko David Cameron laišką, Šventasis Tėvas išreiškė viltį, kad pasaulio vadovų susitikimas padės Sirijai tuoj pat paskelbti pastovias paliaubas bei paskatins priešingas puses atsidėti taikos pokalbiams. Sirijos taikos klausimai yra viena iš svarbiausių Didžiojo Aštuoneto susitikimo darbotvarkėje. Popiežius priminė, kad taika reikalauja toliaregiškumo atsisakant kai kurių reikalavimų tam,

kad būtų galima bendromis pastangomis sukurti teisingesnę taiką. Dar labiau taika yra būtina sąlyga siekiant apsaugoti moteris, vaikus ir kitas nekaltas aukas bei stengiantis iš naujo įveikti ypač karo aukų badmiriavimą. Be to, Šventasis Tėvas kvietė pasaulio vadovus užtikrinti, kad visa politinė ir ekonominė veikla, tiek nacionaliniu, tiek tarptautiniu mastu, būtų skirta žmogaus labui. Tokia veikla turi remtis, viena vertus, kuo platesne laisve ir kūrybiškumu – tiek individualiu, tiek kolektyviniu, kita vertus, ugdyti atsakingo solidarumo įgyvendinimą, ypatingą dėmesį skiriant patiems vargingiausiems žmonėms.

Atsistatydino Čekijos premjeras

Praha (BNS) – Čekijos premjeras Petr Nečas atsistatydino dėl kyšininkavimo ir šnipinėjo skandalo, susijusio su viena aukšto rango jo padėjėja ir numanoma meiluže, sukėlusio naują politinę krizę šioje nuosmukio prislėgtoje Europos Sąjungos (ES) šalyje. Prezidentas M. Zeman paprašė dešiniųjų pažiūrų P. Nečas, kuris trejus metus stovėjo prie netvirtos koalicinės vyriausybės vairo, dirbti laikinuoju premjeru, kol bus suformuota

nauja administracija. Šią krizę sukėlė pateikti kaltinimai P. Nečas administracijos vadovui ir jo numanomai meilužei Janai Nagyvai dėl kyšininkavimo ir įgaliojimų viršijimo. Policija kaltina ją prašius karinę žvalgybą sekti dabar atskirai gyvenančią P. Nečas žmoną Radką. 48 metų premjeras anksčiau šią savaitę paskelbė, kad ilgiau nei 25 metus gyvavusi jo santuoka nutrūko.

VERSLO NAUJIENOS

Ar Lietuvos mėsos gaminiai pasieks JAV?

Lietuvos valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus pavaduotojas Vidmantas Paulauskas teigia, kad gavo JAV Žemės ūkio departamento Maisto saugos ir inspektavimo tarnybos (FSIS) ataskaitą, kurioje nurodoma, jog Lietuvos mėsos kontrolės sistema atitinka Amerikos sistemą. Jis nurodė, kad dalį smulkių kontrolės sistemos neatitikimų Lietuva išsprendė dar prieš gaudama ataskaitą – tam tikras pastabas FSIS išsakė pernai rugsėjį vykusio audito metu. Anot jo, po to, kai bus pateiktas planas, JAV ekspertai vertins, kiek lietuviška produkcija galėtų užimti

rinkos Jungtinėse Valstijose. Vėliau FSIS ataskaitą turės patvirtinti JAV kongresas ir bus galima eksportuoti šalies mėsos gaminius. Žemės ūkio ministras Vigilijus Jukna neseniai lankydamasis JAV susitiko su Kongreso Žemės ūkio komiteto nariu Jim Costa, kuris pažadėjo, kad atsižvelgs į Lietuvos pageidavimą kuo greičiau pradėti mėsos eksportą į JAV. Lietuva šiuo metu stengiasi atverti ir Kinijos rinką – deramasi dėl mėsos ir pieno produktų eksporto. Tačiau dėl biurokratinių kliūčių Lietuvos atstovams jau keletą mėnesių nepavyksta nuvykti į Kiniją.

Lietuvos gelmėse skalūnų dujų lobiai

JAV energetikos informacijos agentūra paskelbė, kad išgaunamų skalūnų dujų Lietuvai užtektų tiktai trejiems metams. Nors prieš dvejus metus tie patys amerikiečių mokslininkai skelbė: Lietuvos gelmėse glūdi pasakiški skalūnų dujų lobiai ir jų Lietuvai pakaktų 30 metų. Kad mūsų žemės gelmėse yra dešimt kartų daugiau skalūnų dujų, JAV agentūra neigia ir dabar, tik pripažįsta: šiuolaikinės technologijos leidžia išgauti tik dešimtdalį šio kiekio. Kai kurių Lietuvos mokslininkų duomenimis, šiuolaikinės technologijos leistų išgauti apie 100 milijardų kubinių metrų dujų, o patys ištekliai yra kone penkis kartus didesni. Kas pasikeitė per tuos dvejus metus? Pasirodo, JAV energetikos informacijos agentūros duomenimis, didieji skalūnų kiekiai yra Kaliningrade, o ne Vakarų Lietuvoje –

būtent čia baigiasi skalūnų dujų turtinga uolienų juosta, kuri driekiasi per visą Kaliningrado srities vakarinę dalį ir Šiaurės Lenkiją. Nors Kaliningrado srityje galima išgauti beveik tris kartus daugiau skalūnų dujų nei Lietuvoje, tačiau Rusijos valdžia tokios galimybės net nesvarsto. Tokius agentūros duomenis netiesiogiai patvirtina ir tai, kaip skalūnų dujų žvalgyba vyksta Lenkijoje. Nusivylusios per šiuos metus dvi tarptautinės kompanijos – amerikiečių „ExxonMobil” ir „Talisman” – jau pasitraukė iš Lenkijos. Tačiau JAV agentūra teigia, kad mūsų šalies žemės klodai turtingi skalūninės naftos – iš viso jos yra 6 milijardai barelių. Ar naujausi amerikiečių mokslininkų skaičiavimai pristabdys „pasaulinės skalūnų revoliucijos” entuziastus ir Lietuvoje?

Vilniuje surengtas tarptautinis seminaras

Birželio 18 d. Vilniuje surengtas tarptautinis seminaras „Branduolinio saugumo ir neplatinimo iššūkiai” pabrėžė, kad dėl besivystančios globalios ekonomikos, nuolat augančio energijos poreikio ir geopolitinių pokyčių būtina imtis vis griežtesnių priemonių branduoliniam saugumui užtikrinti. Šį siekį turi lydėti politinis šalių dėmesys. Branduoliniam saugumui daug dėmesio bus skiriama artėjančio Lietuvos pirmininkavimo Europos Sąjungos Tarybai metu. Renginyje įžanginį žodį tarusi Japonijos ambasadorė Lietuvoje Kazuko Shiraishi pažymėjo, kad Japonija dalyvauja vystant energetinius projektus Lietuvoje ir yra suinteresuota glaudžiu bendradarbiavimu branduolinio saugumo ir neplatinimo srityse. Už

sienio reikalų ministerijos kartu su Japonijos ir JAV partneriais surengto seminaro pranešimuose pabrėžta regiono branduolinių projektų vystymo problematika branduolinės saugos ir saugumo kontekste, atkreiptas dėmesys į būtinybę išlaikyti branduolinio saugumo ir taikaus branduolinės energetikos vystymo pusiausvyrą. Lietuvos, Japonijos, JAV ekspertai skaitė pranešimus apie naujausius branduolinio saugumo ir neplatinimo iššūkius. Seminare taip pat aptarta Lietuvos branduolinio saugumo padėtis, dalyviams pristatyta Branduolinio saugumo kompetencijos centro Medininkuose veikla, nubrėžtos tolesnio Lietuvos ir Japonijos bendradarbiavimo gairės.

Rėmėjų įnašas kultūrai

Kultūra yra viena iš labiausiai nuskriaustų sričių, todėl be mecenatų kultūrinis gyvenimas būtų skurdus. „Dažnai sakoma, jog kultūra – viena iš valstybės varomųjų jėgų, tačiau atėjus metui ji deramai pasirūpinti prasižada trukdžiai ir problemos. Todėl jei ne kultūros mecenatai, daugelis renginių taip ir nebūtų įvykę, daug projektų būtų likę neįgyvendinti”, – tokias mintis išsakė Seimo pirmininkas V. Gedvilas, pasveikinęs Seime vykusios konferencijos „Verslininkų ir kultūros kūrėjų bendradarbiavimo ir kultūros mecenatystės skatinimas”

dalyvius. Jis pasidžiaugė, kad yra mecenatų, ir padėkojo jiems už indėlį į kultūrinį gyvenimą. Mecenavimas naudingas abiem pusėms: tiek kultūrai, tiek ir verslo atstovams. Suartėjimas su kultūros žmonėmis, jų pripažinimas mecenatams yra bene geriausias įvertinimas. Be to, suteikiama proga patiems prisiliesti prie didžiosios kultūros, įnešti savo įnašą, praturtinti vidinį pasaulį. Pagaliau taip formuojamas palankus visuomenės požiūris į verslą, ko patys verslininkai šiandien neretai pasigenda.

Konferencija „Verslininkų ir kultūros kūrėjų bendradarbiavimo ir kultūros mecenatystės skatinimas”. ELTA nuotr.

Prasidėjo verslo forumas

Ministras pirmininkas Algirdas Butkevičius atidarė Lietuvos ir Turkmėnistan verslo forumą. Jame dalyvavo Lietuvos verslininkų delegacija, kurioje – informacinių technologijų, statybos ir inžinerijos, prekybos, aviacijos, švietimo, teisinių paslaugų bei kitų sričių atstovai. Pabrėžęs, jog verslui ypač svarbu keistis informacija, premjeras pažymėjo, kad šis forumas yra palanki galimybė atrasti nišų perspektyviems projektams tiek Lietuvos, tiek ir Turkmėnistanose. Kol kas Turkmėnistanas užima tik 50 vietą tarp Lietuvos eksporto partnerių, bet negalima nepastebėti

ispūdingo šuolio per pastaruosius penkerius metus. Šalių prekių apyvarta išaugo vienuolika kartų. Šiuo metu Lietuva į Turkmėnistaną daugiausia eksportuoja įvairias autotransporto priemones, traktorius ir vilkikus, infrastruktūros įrangą, šviesius naftos produktus. Iš Turkmėnistan, kuris yra vienas stambiausių medvilnės augintojų, į Lietuvą importuojamas medvilnės pluoštas ir audiniai. Aktyvesnis bendradarbiavimas, noras geriau pažinti vieni kitus neišvengiamai paskatins dar vieną verslo rūšį – turizmą.

G-8 grupės vadovų susitarimai

G-8 grupės vadovai susitarė dėl naujų priemonių, kuriomis siekiama pažaboti pinigų plovimą, neteisėtai mokesčių išvengti norinčius asmenis ir įmones. Bus kovojama su vadinaujamųjų vienadienių įmonių steigimu siekiant išnaudoti mokesčių spragas ir investuoti pinigus anonimiškai – steigiant bet kokias įmones bus reikalaujama nurodyti savininką. Vyriausybės taip pat sutiko suteikti viena kitai automatinę prieigą prie

informacijos apie jų gyventojų mokamus mokesčius. Priemonės yra skirtos kovoti su tyčiniu vengimu mokėti mokesčius, taip pat teisiniu didelių įmonių mokesčių vengimu išnaudojant teisinės sistemos spragas ir vadinamąsias „mokesčių rojus” valstybes. Vadovų teigimu, tarptautinės įmonės turėtų nurodyti mokesčius administruojančioms tarnyboms, kokius moka mokesčius ir kur.

Lietuvos finansų ministerija kol kas neaiškina, dėl kokių priežasčių atsiliekama nuo pridėtinės vertės mokesčio (PVM) ir akcizo surinkimo. Mokesčių nesurinkimo priežastis žada aiškintis finansų ministro Rimanto Šadžiaus sudaryta komisija.

Finansų ministerija turės pateikti išvadas ir pasiūlymus, kaip gerinti mokesčių administravimą. Per penkis šių metų mėnesius PVM ir akcizų surinkta mažiau nei planuota. PVM buvo surinkta 3 mlrd. 688,4 mln. litų, o prognozuota surinkti 4 mlrd. 38,8 mln. litų, t. y. gauta 350,4 mln. litų mažiau.

* * *

Kinijos universiteto mokslininkai sukūrė greičiausią pasaulyje superkompiuterį. Naujasis gaminys du kartus pranoko JAV pagaminto kompiuterio greitį ir įtvirtino Kinijos, kaip mokslo ir technologijų šalies, svarbą. „Tianhe-2” sukurtas Nacionaliniame gynybos technologijų universitete centrinėje Kinijoje. Kompiuteris gali nepertraukiamai atlikti 33,86 trln. skaičiavimų per sekundę. JAV modelis atliko 17,59 trln. skaičiavimų per sekundę. Superkompiuteriai naudojami sudėtingiems darbams atlikti, pavyzdžiui, modeliuoti oro sistemas, branduolinius sprogimus ir projektuoti viršgarsinius lėktuvus.

Parengta pagal internetinę žiniasklaidą

Valiutų santykis (2013 m. birželio 19 d.)

- 1 USD (JAV doleris) – 2,59 LTL
- 1 EUR (euras) – 3,45 LTL
- 1 AUD (Australijos doleris) – 2,46 LTL
- 1 CAD (Kanados doleris) – 2,54 LTL
- 1 GBP (Didžiosios Britanijos svaras sterlingų) – 4,06 LTL
- 1 NZD (Naujosios Zelandijos doleris) – 2,09 LTL

INDRĖ TIJŪNĖLIENĖ

2013 m. kovo mėnesį suėjo 20 metų nuo Lietuvos vaikų globos būrelio „Saulutė“ įsikūrimo. Buvo remiami našlaičiai, įvairūs globos namai, vaikai su negalia, studentai, daugiavaikės šeimos, dienos centrai, motinos ir vaiko namai, vėžiu sergančių vaikų nameliai „Rugutė“, tuberkulioze sergantys vaikai. Buvo pirkti mokykliniai autobusėliai, sušelpiamas vaikų maitinimas mokykloje, labdaros valgyklos, skatinamas išivaikimas, neįgaliųjų išsiliejimas į visuomenę bei savanorių talka, padedant likimo nuskriaustiesiems. Buvo paremta „Carito“ programa prieš žmonių prekybą, Motinos Teresės seserų vedami Nakvynės namai.

Iki 2006 metų, bendradarbiaujant su „Lithuanian Mercy Lift“, buvo siunčiami talpintuvai su knygomis (pasitariant su a. a. Vaiva Vėbraite-Gust), rūbais, avalyne, žaislais, įranga neįgaliesiems ir ligoninėms. Ramintai Marchertienei vadovaujant vien iš Čikagos iškeliavdavo apie 2,000 siuntinių per metus. Su dėkingumu prisimename tuos, kurie daiktus surinkdavo, rūšiuodavo, pakuodavo ir kraudavo į talpintuvus. Ačiū Pasaulio lietuvių centrui (Lemont, IL) už prieglobstį.

Per „Saulutės“ atstovus JAV Rytiniame pakraštyje Bob Duda ir Ginger Houghton buvo organizuojama didžiulė pagalba ligoninėms, gydytojams, net su JAV aviacija įvykdyti mokomieji kariniai pratimai. Florida skyrius, vadovaujant Birutei Kožicienei, ženkliai prisidėjo informuojant apie pagalbos reikalingus Kybartuose, Dauguose, Marijampolėje bei randant „Saulutei“ rėmėjus. Detroit skyrius su Eleonora Grigaitiene, o vėliau a. a. Birute Bubliene suruošė ne vieną renginį, priglaudė iš Lietuvos atvykusius programų atlikėjus. Rita Penčylėnė susipažino su Katherine Mikals, kuri paaugojo 100,000 dol. mokyklos Tauragėje remontui, nupirko naujus kompiuterius, muzikos instrumentus.

Per „Saulutės“ konkretaus vaiko rėmimo programą šalpos susilaukė keletas tūkstančių vaikų. Rėmėjas, aukojantis 360 dol. per metus (t. y. 30 dol. per mėnesį), gali paremti pasirinktą vaiką. Rėmėjas gauna vaiko nuotrauką, jo apibūdinimą, adresą. Jei nori, gali susirašinėti su vaiku, jo šeima, bet tai – nebūtina. Šią programą įgyvendinti padeda Lietuvos vaikų fondas (direktorė Romualda Navikaitė, Laisvės pr. 125, Vilnius). „Saulutė“ taip pat yra padėjusi ir į netikėtą nelaimę patekusiems, pvz., ištikus gaisrui, užklupus baisiai ligai. Buvo ir atvežtų į JAV gydytis.

Laikas bėga. Padėčiai keičiantis, keičiasi ir gaunantys „Saulutės“ paramą. Išskyrus vieną neįgaliųjų šeimą, niekas negalėtų visiškai pragyventi vien iš „Saulutės“ paramos. Su dėkingumu prisimename „Saulutę“ palaikančius, aukojančius mugėse, apsilankius į „Saulutės“ renginius, koncertus.

Su malonumu prisimename pirmąjį pasirinkto vaiko rėmėją a. a. Frank Zapolį ir (tuo metu) jausniausią vaiko rėmėją Vaivą Bučmytę. Tekėdama Venta Norvilaitė, užuot dovanų sau, svečiams pasiūlė aukoti „Saulutei“. Dar prieš tapdamas LR Prezidentu, Valdas Adamkus pradėjo remti berniuką. Tą paramą su žmona Alma tęsė ir po rinkimų. Dėkojame visiems, liūdnu ar džiugiu metu prisimenantiems „Saulutę“.

Tarp aukotojų buvo NBA krepšinio treneris Phil Jackson, aktorė Rūta Kilmonytė-Lee, JAV „National Security Advisor“ Zbigniew Brzezinski. „Chicago Bulls“ krepšininkas Will Perdue dalyvavo labdaros popietėje, kurios metu jis čia pat, salėje, nusimovė kojines ir atidavė jas akcionui. Tas

Gyvenimas nuostabus!

gestas sukėlė net tik smagaus juoko, bet ir surinko gražią sumą pinigų. Arvydas Sabonis, Šarūnas Marčiulionis, Žydrūnas Ilgauskas, Darius Songaila ir Andres Nocioni „Saulutės“ labdarai yra aukoję kamuolių su savo parašais, marškinėlių, nuotraukų. A. Sabonio žmona Ingrida atsiuntė Arvydo batus, ant kurių jis pasirašė, atvykęs rungtynėms prieš „Chicago Bulls“. 1992 m. Lietuvos olimpinės krepšinio komandos bronzos medalio laimėtojas Arvydas Pazdrasdis taip pat niekuomet neatsisako padėti. Michael Jordan pasirašė ant kamuolio, kurį padovanavo „Lithuanian Mercy Lift“ renginiui, atsidėkodamas už pagalbą „Saulutei“.

Tarp parašiusių rekomendacinį atsiliepimą apie „Saulutę“ yra buvęs Illinois gubernatorius Jim Edgar. Jo asistentė Patricia Michalski ne tik talkino siekiant atstatyti Lietuvos nepriklausomybę, bet su vyru Harry nuvyko į Lietuvą ir aplankė „Saulutės“ paremtus vaikų globos namus. Po to ji atsiuntė „Saulutei“ stambią auką nuo organizacijos, kuriai ji priklausė.

Buvo stengiamasi gauti lėšų iš kitataučių, nalinant JAV lietuviškų fondų ir neprašant paramos iš Lietuvos. Tam daug ir nenuilstamai dirbo ir tebedirba P. Duda ir G. Houghton. Per R. Marchertienę ir Nijolę Kašubienę buvo užmegzti ryšiai su sesele Dorothy Dempsey, kuri įtakoją St. Charles miesto St. Patrick parapiją remti „Saulutę“ materialiai ir finansiškai, o pati su R. Marchertiene ir Indre Tijūnėliene vyko į Lietuvą aplankyti remiamas šeimas.

Ant senų laurų nesėdėsi! Amerikiečiams nuostojus finansuoti ir „Lithuanian Mercy Lift“ nuotraukus programą, „Saulutę“ talpintuvais siuntinių nebesiunčia, bet gavus tikrai gerų rūbų ir batų išsiunčia parinktomis šeimoms per „Atlantic Express“. Neseniai į vieną siuntinį įdėjome Liucijos Hofmanienės paaugotą klausos aparatėlį. „Saulutės“ bendradarbių Vilniuje, kardiologė Sigita Lipovienė sugebėjo rasti studentą, kuriam aparatėlis tiko. „Saulutei“ dėkojo jo mama ir pats studentas: „Mokausi magistrantūroje, dešinę ausimi negirdžiu, o kairės ausies klausia nusilpusi. Paskaitose, ypač didelėje auditorijoje, negalėjau girdėti dėstytojų kalbos, girdėjosi žmonių judesių šurmuly, o aukštų garsų negirdėjau. Jau pirmą kartą užsidėjęs aparatą, išgirdau dėstytojo kalbą. Dabar man daug lengviau mokytis, galiu užsirašyti paskaitas. Ačiū Jums už Jūsų gerumą.“

Narei Onutei Šulaitienei patariant „Saulutę“ paremia varguolius Alvite ir apylinkėje. Dėkoja klebonas Vytautas Kajokas ir per Onutę Petrulytę paremtos šeimos. Aldonos Ješmantienės rūpesčiu per Anicetą Žiauberienę paremiamos šeimos Šilalėje. Marytė Černiūtė susipažino su Vitalija Miklyčienė, kuri Kaune padeda vargstantiems. Jie, gavę paramą, atsiunčia padėkas. Už pagalbą studentams dėkoja Gražina Landsbergienė ir patys studentai, tarp kurių buvo ir kurčiųjų, ir aklių. Prienų vaikai dėkingi už pagalbą suteiktą per Reginą Žvirbliene, o Plungės – per Juditą Brencienę. Daug Klaipėdoje yra padėjusi Bronė Januševičienė.

„Saulutės“ gretose darbavosi įvairių „bangų“ atstovai – pirmosios bangos palikuonys (nuoširdžiai dėkojame „Lietuvos Vyčiams“), antrosios bangos lietuviai ir „trečiabangiai“. Su malda prisimename pas Viešpatį iškeliausias nares ir rėmėjus. „Saulutė“ ne pamokslauja, bet padeda Lietuvoje tiems, kurie kabinasi į gyvenimą, stengiasi nenukrypti nuo tiesaus takelio, neleidžia pulti į neviltį. Per „Saulutę“ įsikūrė trys „Dieviško Kryžiaus“ fondai (per kardinolą Bačkį, vyskupą P. Norvilą ir kun. R. Grigą), padedantys Lietuvoje vargingiausiai gyvenantiems. Švelnus, netikėtai sulauktas dėmesys sumažina skausmą, suteikia vilties. Ypač gražu, kad ne vienas, gavęs „Saulutės“ paramą, vėliau pats aukoja kitiems.

„Saulutės“ valdybą sudaro pirmininkė Indrė Tijūnėlienė, vicepirmininkė Raminta Marchertienė, išdininkė dr. Ramunė Račkauskienė, sekretorės Laima Braune ir Birutė Nalienenė, tinklalapio koordinatore Elena Ablyingtė, teisinis patarėjas Saulius Kuprys. „Saulutėje“ darbuojasi vien savanoriai, apmokamų darbuotojų nėra. „Saulutė“ banke pinigų ilgai nelaiko, o pagal galimybę paskirsto nelaimėn patekusiems. Nuo 1994 m., kai į Lietuvą „Saulutė“ išsiuntė 35,000 dol., o po to kasmet vis išsiunčiame apie 100,000 dol. ar daugiau. Pvz., 2007 – 149,000 dol., 2008 m. – 210,000 dol., 2009 m. – 110,000 dol., 2010 m. – 130,000 dol., 2011 m. – 114,000 dol., 2012 m. – 106,000 dol., o 2013 m. iki birželio pradžios – 46,000 dol. Dėkojame suruošusiems renginius „Saulutei“ paremti.

Šįmet „Saulutė“ planuoja keletą renginių. Rugšėjo 22 d. 12:30 val. p. p. bus Sigitos Lipovienės trečios knygos „Aukštuolių ažuolai“ apie Katliorių šeimą, kurios penki sūnūs žuvo partizanais, pristatymas. Jis vyks Lietuvių dailės muziejuje, Pasaulio lietuvių centre. Sekmadienį, spalio 20 d., 12:30 val. p. p. Fondo salėje, PLC, rengiamas iš Vilniaus atvykstančių a. a. Vaidoto ir Raimondos dukterų, seserų Daunyčių (*Google* – „Regnum Musicale“) koncertas. (Norintys savo telkinyje suruošti jų koncertą, kviečiami kreiptis į „Saulutę“.)

Artimiausiu metu „Saulutė“ visus nuoširdžiai kviečia į nuotaikingą koncertą „Labas, vasarėlė!“ Jis vyks sekmadienį, birželio 30 d., 12:30 val. p. p. Pasaulio lietuvių centro (14911 127th St., Lemont, IL) didžiojoje salėje. Auka – 10 dol. Programą atliks žinomi dainininkai Loretta Janulevičiūtė ir jau anksčiau „Saulutei“ koncertavęs Algirdas Motuza. Abu ištiesė „Saulutei“ pagalbos ranką, atsisakė honoraro. Prie kavutės ir užkandėlių pasidžiaugsime jų dovanotomis lyrinėmis melodijomis, atsipalaiduosime nuo kasdieninių rūpesčių.

Jūsų palaikymas padeda „Saulutei“, įkurtai buvusio PLB pirmininko Broniaus Nainio ir buvusio PLB vicepirmininko dr. Petro Kisieliaus sumanymu, o „Saulutė“ padeda kitiems.

Dėkojame ir tariame: „Iki pasimatymo!“ Mums rašyti galite: „Saulutė“ (Sunlight OrphanAid), 414 Freehauf St., Lemont, IL 60439; Tel. pasiteirauti: 630-243-6435; tinklalapis: www.sunlightorphanaid.org; el. paštas: indretijunelis@sbcglobal.net

2011 m. Kalėdinėje mugėje aukas „Saulutei“ telkia (iš kairės): Marytė Černiūtė, Nijolė Kašubienė ir Indrė Tijūnėlienė. Laimos Apanavičienės nuotr.

„Saulutė“ ieško Vilties spindulėlių

Lietuvos vaikų globos būrelis kviečia atverti širdį vaikui su negalia ar vargingai gyvenančiam vaikučiui Lietuvoje.

Auka vienam vaikui paremti per metus – 360 dol. (t. y. 30 dol. per mėnesį). Rėmėjas gauna vaiko adresą, nuotrauką, jei nori gali su vaiku (šeima) susirašinėti, bet tai – nebūtina. Kviečiame pasirinkti vaikutį, kurį norėtumėte paremti, ir atsiųskite savo vardą, pavardę, adresą, tel. numerį bei el. pašto adresą.

Aukos nurašomos nuo federalinių mokesčių. Aukas išrašyti: „Saulutė“ arba „Sunlight Orphan Aid“, siųsti adresu: 414 Freehauf St., Lemont, IL 60439.

Pasiteirauti galite tel. 630-243-7275 arba tel. 630-243-6435.

Lietuvos vaikų globos būrelio „Saulutė“ tinklalapio adresas: www.sunlightorphanaid.org

Iš anksto dėkojame už paramą vaikams.

„Saulutės“ info

Ivas

Evelina

Skaistė

Ramūnas

Kęstutis

Vytautas

Tomas

Matas

Oksana

Rūtenis

Alvydas

Lukas

Kornelijus

Lukas

Tauta ir kalba

Atkelta iš 2 psl.

Kodėl negerai šį junginį pavadinti paprastais visiems suprantamais lietuviškais žodžiais: „Valstybinė krepšinio sąjunga“, „Tautinė krepšinio sąjunga“, arba tiesiog „Lietuvos krepšinio sąjunga“. Ir kai Lietuvoje dabar šis žodis taip madingas, nė kiek nenustebčiau kur nors netoli Vilniaus išvydęs užrašą „Nacionalinis sąvartynas“, Vilniaus mieste užrašus – „Nacionalinė kirpykla“, „Nacionalinė kepykla“, o kurios nors aikštės vidury – pastatėlį su net didelėmis raidėmis paryškintu užrašu „Nacionalinis tualetas“. Ir kas suprastų, ką tai reiškia? Todėl nei savo rašiniuose, nei kalbose, net privačiuose pokalbiuose šių dviejų žodžių nevartuju ir be jų puikiai apsieinu. Jie ne lietuviški ir lietuvių kalbai jų nereikia. Dar ir dėl to, kad iš žodžio nacionalinis jau plukdomi kažin ką reiškiantys žodžiai nacionalistinis, nacistinis, o toliau – ir vokiškasis nasis, su kuriuo jau pradedami sieti lietuviški žodžiai tauta ir tautiškumas. Nereikalingi nė kiti svetimžodžiai, nes jie yra nieko daugiau, kaip tik mūsų gražią lietuvių kalbą užgožiančios šiukšlės. Ir kiekvienoje gyvenimo srityje. Ypač ne-

Barjeras Bukmekeris Benefisas Bigbendas Balotiruotis Cirkuliacija Deficitas Devalvavimas Diskursas...

suvokiu, kodėl šie visi svetimžodžiai buvo įgrūsti į šiuo metu pasaulinėje rinkoje daugiausiai pelno Lietuvai duodantį sportą. Gal dėl to, kad ir šis žodis nelietuviškas, tačiau jau seniai įsipilietinęs ir nebepakeičiamas. Sakoma – jis tarptautinis. Pavyzdžiu imkime gausiais svetimžodžiais užterštą jau minėtą krepšinio „Nacionalinę asociaciją“: joje varžybas – pirmenybes pakeitė čempionatas, rungtynės – mačas, pradžią – startas, pabaigą – finalas, finišas, pagreitį – spurtas, teisėją – arbitras, sprendimą – verdiktas, sirgalius palaikytojus – fanai ir t. t. „Super finalas“, pykdamas skaičiau „Lietuvos žiniose“ pirmajame puslapyje skelbiamas paskutines „Lietuvos ryto“ – „Žalgirio“ rungtynes, kuriomis turėjo paaiškėti, kuris iš šių dviejų varžovų užsitikrins pirmą vietą ir užlips ant aukščiausios Lietuvos krepšinio pakopos, kai bent pustuzinį tokių dėmesingų antraščių galima sugalvoti ir parašyti lietuviškais žodžiais.

Labai užteršta lietuvių kalba buvo aprašomos ir Lietuvoje vykusios Europos krepšinio pirmenybės, vadinamos, aišku, madingai – čempionatu. Štai kelios ištraukos iš salės statybą Kaune aprašančių straipsnių:

„Neeskaluoti apokaliptinių scenarijų ir finišuoti projektą... Pavėluosim priimti Europos krepšinio finalinį etapą... Reikia susirūpinti dėl techninio projekto korekcijų stabdomu statybų finišu...” (Tinklapis „delfi.lt“, 2011.04. 27)

„Čempionato pradžia, pirmojo mačo starto penketukas....” – iš aprašymo apie Lietuvos rinktinės pradines rungtynes. Ir juo toliau, juo daugiau tokių svetimžodžių visą pirmenybių eigą aprašančiuose „internetuose“, kuriuos turbūt kas nors uždraudė vadinti šio svetimžodžio prasmę tiksliai atitinkančiais lietuviškais žodžiais – tinklapis arba tinklaraštis.

Norite daugiau šių teršalų pavyzdžių? Štai pora jų iš dabar Lietuvos spaudoje vartojamų bent poros šimtinių.

„Hitą į disketę įgrojau keturiais instrumentais ir pats sudainavau vokalą”, – rašo jaunas dainininkas.

„Sovietmečiu gaminome daugiau nacionalinės produkcijos”, – skaitau vieno verslininko priminimą.

„Niekas negali prognozuoti rytojaus”, – jau nuolatinis išsireiškimas.

„...Lietuviška tapatybė šiuo metu jau turi ieškoti atsako į postmodernius globalėjančio pasaulio iššūkius lokaliems (taip pat ir tautiniams) tapatumams”, – sakinėlis iš mokslininkų parašytos kny-

gos „Lietuvos tauta” (psl. 98). Kaip šį sakinį suprasti? Kas yra ir ką reiškia svetimžodis „postmodernus”, kodėl pasaulis ne pasaulėjantis, bet globalėjantis, iššūkis – ne vietinis, bet lokalus? Ir tokių lietuvių kalbos teršalų bent po kelis rasime kiekviename šios knygos sakinyje. Be to, iš knygos sunku suprasti, ką joje iš tikrųjų reiškia žodis „tautinis”, nes čia įmakaluota ir kažin kokia „Lietuvos tauta”. Iki šiol lietuvių tapatybei ir padėčiai apibrėžti žinojau ir tebežinau žodžius lietuvių tauta, lietuvių kalba, lietuvių žemė, lietuvių gyvenamas kraštas, Lietuvos valstybė. Jos ribose gyvenančius kitataučius juk vadiname jų tautų vardais: lenkais, rusais, gudais, žydais, vokiečiais, totoriais ir t. t. Bendru vardu vadiname juos tautinėmis mažumomis. Ir, atrodo, viskas aišku. Kam dabar prireikė tos „Lietuvos tautos” ir ką ji iš tikrųjų reiškia, nesupratau nė šią knygą skaitydamas, nors jos rašytojai – sudarytojai puošiasi moksliniais dr. ir prof. žymenimis. Gal kada nors ji ir atsiras? O lietuvių kalbą sumaišius su svetimžodžiais gal atsiras ir nauja Lietuvos kalba? Na, ką gi? Aš ne mokslininkas, o čia mokslininkų darbas. Tokių, lietuvių kalbą net kokčiai teršiančių svetimžodžių pilnos ir kitos mokslinės knygos, žurnalai, moksliniai straipsniai. Lietuvių kalba visų minčių negalima pasakyti, – teigia naujieji dr., hab. dr., prof. Lietuviai – gimę, auge, brendę, mokslinęsi Lietuvoje – nemoka lietuvių kalbos? Ar tai ne gėda? Viską galima pasakyti lietuvių kalba, – ne kartą man teigė Lietuvos istorijos instituto narys istorikas dr. Gediminas Rudis.

O gal čia yra kita priežastis? – šiek tiek nuo savo temos kryptu į šalį. Gal lietuvių kalbos iš viso nebereikia? Taip pat, kaip kai kuriems lietuviams nebereikia nei tuvių tautos, nei ją išreiškiančio tautiškumo? „Lietuvoje (...) dažnai vartojamas terminas ‘tautiškumas’ yra ydingas pats savaime, jis yra nevartotinas... Centrinėje ir Rytų Europoje jaunimas jau priima paneuropinę tapatybę, tad tai yra geidžiamybė, prie kurios turėtume eiti ir mes”, – teigia Vytauto Didžiojo universiteto Politikos, mokslų ir diplomatijos fakulteto dekanas Šarūnas Liekis. („delfi.lt”, 2011.11.17). Į tai atsiliepia prof. Bronislovas Genzelis. Priminęs, kad nors tėvynėje lietuvybei, tautybei, kalbai, kultūrai remti veikia įvairūs fondai, kitataučių – užsieniečių verslininkų įtaka akivaizdi:

„Šiems fondams rūpi kuo greičiau lietuvius paversti paneuropiečiais. Tai viešai skelbia ne tik Šarūnas Liekis, bet ir oficialūs Lietuvos įvairių spalvų liberalai, kurių įtakoje yra mūsų Kultūros bei Švietimo ir mokslo ministerijos. Čia nieko nauja: okupantai siekė lietuvius paversti į *homo sovieticus*. Tik šį kartą tai daro savi, nes kaip yra ne kartą išsireiškęs Mantas Adomėnas, jam lietuvių kalba sunku išreikšti savo mintis.” („lžinios.lt” 2011.11.30)

Didelė Lietuvos raštijos yda yra ir kitataučių vardų bei pavardžių ir vietovardžių lietuvinimas. Sulietuvintas pavardes ar vietovardžius perskaitęs, negali suprasti apie ką rašantysis kalba. Pvz., – Soltleik sityje, Niudžersio Lietuvių bendruomenės susirinkimas, Londono sičio lietuviai... Pykstame kitataučių spaudoje užtikę žodžius Wilno, Kovno ar panašius, tačiau patys kitų kraštų vietovių pavadinimus gadiname. Kodėl negalime rašyti jų rašyba?

Išėivius, ypač okupanto iš Lietuvos išvytą kartą, tai jaudina. Juk kaip ji saugojo, tausoją savo gimtają kalbą, gynė nuo svetimžodžių, laikydama juos teršalais, taip tikėjosi ir iš rašančiųjų Lietuvoje. Ypač iš kalbininkų. Jų turbūt yra. Žinome, kad yra ir Lietuvių kalbos komisija, gal net kelios. Bet kur jos? Ką jos daro, kai lietuvių kalba svetimžodžiais tiesiog naikinama? Ką veikia Kultūros ministerija? Ar jai nerūpi šio didžiausio ir svarbiausio lietuvių tautos kūrinio globa, saugojimas nuo sunaikinimo? Tiesa, prieš kelerius metus čia lankęsis Kultūros viceministras sakė – nerūpi. O svetimžodžiai? Jie lietuvių kalbą tik turtina, – teigė.

Beje, taip rašydamas nenoriu perdėti ir tapti koku nors šventuoju arba bent didvyriu. Žinau, kad nė viena kalba be svetimžodžių neišsiverčia, tad ne išimtis ir lietuvių kalba. Tokie seniai įsipilietinę žodžiai, kaip bažnyčia, kultūra, politika, okupacija, technika, organizacija, redakcija, komisija, komitetas, studentas, žurnalistas, vėliau – aparatas, televizija, kompiuteris ir kiti panašūs žodžiai iš technologijos srities, kurie jau tapę tarptautiniais ir todėl neišvengiami, tokių neišvengiamų bus ir ateity. Bet tikrai nesmagu skaityti laikrastininko išsireikimą „daviau ar ėmiau ‘interviu’”, kai tam „interviu” yra puikus lietuviškas atitikmuo „pasikalbė-

timas”. Beje, o kodėl ir „žurnalisto” negalėtų pakeisti mano visada vartojamas žodis laikraštininkas?

Daug apie lietuvių kalbos teršimą buvo rašyta išeivijos spaudoje. Gal net tuziną kartų apie tai ir aš pats rašiau. Teigiamų atsiliepimų ir padėkos laiškų gavau. Dar visiškai neseniai Edvardas Sakalauskas iš Ellicot City, Maryland, man taip rašė:

„Jau seniai žadu Jums parašyti. Dažnai skaitau Jūsų straipsnius ‘Amerikos lietuvyje’. Man malonu, kad retkarčiais parašote apie lietuvių kalbos kraipymą svetimais žodžiais. Aš esu tokių pat pažiūrų, ir tiesiog skaudu, kai graži mūsų kalba yra naikinama. Retkarčiais ir aš AL redakcijai parašau, bet tik vieną kartą rašinį apie kalbos gadinimą išspausdino... Raginu Jus daugiau apie tokį kalbos ‘tobulinimą’ rašyti. Gal ateis laikas, kai tie išsigimėliai susipras, bet tikrai abejoju...”

Kol kas abejoju ir aš, nes tėvynėje rašančiuosius yra apnikęs kažin koks nesusipratimas. Ilgainiui, tikiu, jis praeis. Dabar jie teigia, kad mes, išeiviai, nemokame lietuvių kalbos. Pora jų ir mane jos mokė. Mano rašinį tinklalapyje „Balsas.lt” perskaitęs, vienas lietuvių kalbos gynėjas pliekė už pavartotą, anot jo, rusicizmą „matomai”. „Redakcija turėtų pataisyti šio nutautėjusio amerikono kalbą”, – rašė. O mane dar gimnazijoje mokė: ne nutautėjęs, bet nutautęs, nuo žodžio nutausti; ne amerikonas, bet amerikietis, kaip ne afrikonas, bet afrikietis. Nežinau, ar „matomai” yra rusicizmas, tačiau šiam skaitytojui neįtikęs šis žodis visgi lietuviškas. Būdinga tik, kad jam neįtiko šis mano „rusicizmas”, bet neužkliuvo gretimuosiuose rašiniuose vartojami svetimžodžiai leksika, struktūra, renovuoti, rekonstruoti, adekvatus ir keli kiti panašūs lietuvių kalbos teršalai.

Kitas atvejis – mano vienos knygos klaidų taisytoja: didelė lietuvių kalbos klaida jai buvo išsireiškimas „gyvena pastoviai”, ji liepė žodį „pastoviai” keisti į, anot jos, „tarptautinį” – „stabiliai”. Šiuos pavyzdžius priimant dėmesin, vargu ar galima tikėtis Sakalausko minimų išsigimėlių susi-

Diskurso konstravimas Dizainas Džitalinis Driftingas Dialogas Diskusija Dublis Džiazmenai Dialektas Dozė...

pratimo. Bent jau greitai.

Būdinga, kad šie visi Lietuvoje rašančiųjų vartojami kitatautiški, beveik be išimties lietuvinami angliški, lietuvių kalbos teršalai prieš 20 metų nebuvo žinomi, tad kodėl jie taip greitai į mūsų gražią švarią kalbą įsigrūdė? Užmojį turbūt lėmė staigus posūkis iš Rytų diktatūros į Vakarų demokratiją, ypač į anglosaksų kraštus. Tai būtų lyg ir mados dalykas, pasekęs kitas vakarietiškas madas. Ir gaila būtų, kad toji mada nepraeitų, ir toks lietuvių kalbos užteršimas liktų. Negi tikrai lietuvių kalba, kaip minėjau, šis pats vertingiausias, brangiausias, gražiausias lietuvių tautos kūrinys liktų taip bjauriai prišiukšlintas? Kūrinys, kurį vertina viso pasaulio kalbininkai, šios srities žinovai ir kiti kultūrininkai. Štai dar visiškai neseniai žymiausiame pasaulyje dienraštyje „New York Times” mokslininkas Theodore S. Thurston ilgu bei išsamiu straipsniu minėjo ją ir gyrė kaip vieną iš seniausių, išpūdingiausių, gražiausių. Jis rašo:

„Lietuvių kalba, kokia sena ji bebūtų, pasižymi nuostabia sąranga, tobulesne už sanskritą ir graikų kalbą, žodingesnė negu lotynų kalba ir nepalyginamai įmantresnė negu bet kuri iš paminėtų trijų... Įžymūs filologai sutinka, kad lietuvių kalba yra ne tik seniausia kalba pasaulyje šiandien, bet ir arijų pripažinta, kaip jų kalbų šaltinis, prieš pastebint sanskrito išvystymą...” Ir tokių bei panašių teiginių pilnas jo rašinys.

Tad tik pagalvokim. Visi. Ar tokį taip pat senos mūsų tautos kūrinį mes norime sunaikinti? Užgoždami jį kitatautiškais žodžiais? Tai būtų mūsų niekada neatleistinas nusidėjimas lietuvių tautai, kuriai, beje, kai kas jau irgi nori sunaikinti, paverčiant ją kažin kokia europine tapatybe. Beje, kurios iš tikrųjų nėra ir niekada nebus. Tai tik tuščia kosmopolitų svajonė visas tautas ir rases sulydyti į vieną betaute kažin kokios spalvos masę.

Pirmą kartą šis straipsnis buvo paskelbtas žurnale „Varpas”, Nr. 44 2012 m.

Mūsų gidė buvo simpatinga indėnė, vardu Tahama. Ji nenešiojo plaukuose erelio plunksnų, o dėvėjo džinsus ir avėjo sportinius batelius. Vėliau su ja susipažinome ir sužinojome, kad Tahama yra baigusi studijas Los Andžele, bet, pavargusi nuo audringo gyvenimo, sugrįžo į gimtąjį miestelį. Užsidirbusi pinigų, planuoja imtis naujų studijų ir, kaip dauguma vietinių merginų, kada nors svajoja vykti į Europą, mat jos senelė buvusi norvegiško kraujo, tad Europos trauka itin stipri.

Pirmiausia miestelyje aplankė vietinę bažnytelę. Kadangi jos molinės sienos vietomis siekia 3 metrų storį – tai vėsiausia vieta visame saulės išdegintame miestelyje. Visada keista matyti autentiškuose indėnų miestuose katalikiškus simbolius. Tahama paaiškino, jog nors katalikybė indėnams buvo primesta jėga, šiandien dauguma indėnų yra ištikimi dviem religijoms: katalikų ir gimtajai indėnų.

Neįprastos pasirodė ir bažnyčios kiemelyje esančios kapinės. Seniausios istorijoje nuolat veikiančios kapinės užima vos 100 kvadratinį metrų. Tačiau sužinojome, kad jų gylis – 13 metrų. Kadaise kapinės buvo uolos apačioje. Tačiau kiekvieną kartą, kai prilaidojamas visas kapinių plotas, jos užpilamos žemėmis ir sukuriamas naujas sluoksnis laidojimui. Kiekvieną kartą po tokio kapinių lygio pakėlimo – paaukštinama ir kapinių tvora. Šiandien kapinės yra pasiekusios Padangių miesto uolos viršūnę ir genties taryba nutarė, kad dabartinis sluoksnis bus paskutinis. Tvoroje išmūryti kareivių siluetai, saugantys mirusiųsiuosius nuo piktyčių dvasių. Kapinių centre – didelis antkapis ir kryžius, skirtas pagerbti visiems žemesniuose sluoksniuose palaidotiems gentainiams.

Su vandentiekio niekuomet nebūdavo problemų, nes indėnai jo tiesiog neturėjo. Miestelio centrinėje aikštėje iškasta didžiulė duobė, į kurią lietaus sezono metu kaupiamas lietaus vanduo. Šitaip gyventojai apsirūpindavo geriamuoju vandeniu. Miestelyje iki šiol nėra nei vandens, nei elektros, tačiau šiais laikais žmonės atsiveža geriamojo vandens automobiliais iš apačioje esančių civilizuotų gyvenviečių. Kitos aikštės viduryje panaši dauba nuo seno naudojama drabužiams skalbti.

Labiausiai mus užbūrė nepakartojami vaizdai, atsiveriantys nuo miestelio pakraščio – jautiesi, lyg žvelgtum į tolį iš erelio lizdo. Priėjęs miestelio pakraštį iš bet kurios pusės, atsiduri ant aukšto skardžio, nuo kurio atsiveria išspūdingas peizažas. Kiek akys mato – į visas

Svajonės link

vienos įkvepiančios kelionės istorija

DARIUS ČIBONIS
21

pusės driekiasi bekrastės prerijos, o kur ne kur tiesiog lygioje vietoje stūkso didingos uolos plokščiomis viršūnėmis, dar vadinamos mesomis. Ant vienos tokių mesų ir yra įsikūręs senovinis Padangių miestas. Stovėdamas ant Padangių miesto krašto, matai gyvą paveikslą, kurio paliekamas išpūdis toks pat gilus, kaip pats Didysis kanjonas.

Kai kurios mesos vietinių indėnų laikomos šventomis ir prie jų niekam nevalia prisitarti. Vėliau išgirdome istoriją, patvirtinusią, kad indėnų legendos nėra iš piršto laužtos. Toli laukuose stūkso didžiulė mesa, kurios zuni indėnai vengia iš tolo, nes nuo seno tiki, kad ji neša nelaimes. Prieš kelerius metus būrelis skautų ekstremalų sumanė užkopti į šios mesos viršūnę. Užkopti jiems pavyko, tačiau vargšeliai ne-

besugebėjo nusigauti žemyn. Teko kviesti gelbėtojų sraigtasparnį, o kaip indėnų pranašystės papildymo jaunuoliai sulaukė riebaus baudos kvito už neautorizuotą patekimą į

saugomą indėnų rezervacijos teritoriją. Matyt, keičiantis laikams uola suranda naujų būdų netikėliams bausti.

Įdomu buvo sužinoti, kad Padangių miesto indėnų gentis valdo didžiulį kazino, kurio pelną skiria išpirkti aplinkinėms žemėms, tokiu būdu kasmet išplėsdami genties teritoriją. Man kelia liūdesį, kai pagalvoju apie Amerikos indėnų genčių likimą. Kadaise buvę didžiulių žemių šeimininkai šiandien glaudžiasi rezervacijose, į kurias buvo jėga suvaryti. Iš jų atėmė žemes, jiems primetė religiją. Todėl be galo malonu žinoti, kad dabartiniai palikuonys neprarado ryšio su didinga praeitimi. Jie išmintingai naudojami kazino verslui suteiktomis lengvatomis ir žingsnis po žingsnio plečia savo teritoriją, vildamiesi kada nors susigrąžinti buvusią didybę.

Atsisveikinę su Padangių miestu, patraukėme link Rozvelo, kuriame ketinome apžiūrėti 1947 metais sudužusio *ateivių laivo* istorijos paderinius.

Tamsoje lėkėme per prerijas ir mintyse prisiminėme Padangių miestą. Galvodamas apie indėnų likimą gimtojoje žemėje, pakėliau galvą į dangų ir tai, ką pamačiau, mane privertė tuoj pat sustabdyti motociklą. Visi sustojome ir išjungėme šviesas: virš galvų stebėjome nepakartojamą reginį – juodas dangus buvo nusėtas nesuskaičiuojama galybe žvaigždžių. Naktis giedra, o aplinkui gal šimto mylių spinduliu nėra vieno miesto, kurio elektros šviesos drumstų šią pasakišką naktį. Aš visą laiką svajoju praleisti naktį prerijoje, toli nuo civilizacijos ir susiliesti su gamtos jėga, kaip mokė išmintingasis Don Chuanas Kastanedos romanuose.

Silverijus pasiliko prie motociklą, o mudu su Olegu nusileidome nuo kelio ir įžengėme į tamną.

Bus daugiau

CHIRURGAI

Dr. PETRAS V. KISIELIUS
INKSTŲ, PŪSLĖS, PROSTATOS
GYDYMAS BEI CHIRURGIJA
Center for Health
1200 S. York, Elmhurst, IL 60126
630-941-2609

ŠIRDIES IR KRAUJAGYSLIŲ LIGOS

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

DANTŲ GYDYTOJAI

DR. JOVITA KERELIS
DR. DAIVA BIDVA
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. 708-598-8101

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai
4647 W 103 St, Oak Lawn, IL
55 E Washington, Ste 2401,
Chicago, IL
Tel. 708-422-8260

VIDAUS LIGOS

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. St. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos susitarus

AKIŲ LIGOS

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

ADVOKATAI

Advokatas
GINTARAS P. ČEPĖNAS
6436 S. Pulaski Rd.,
Chicago, IL 60629
Tel. 773-582-4500
Valandos susitarus

Silicon Valley / Bay Area Software Startup (TweezerBox.com)

Coder Co-Founder Chief Technology Officer needed.

Help launch a new disruptive web content sharing technology. An American born Lithuanian is preferred. Native Lithuanians who have mastered English also qualify.

Application is patented & developed. Must be in or re-locate to the Bay Area. Have interested Investors, but need a teammate. Compensation negotiable: 2-4 years vested equity stake. Salary: 50k-125k deferred to Series A round funding.

Requirements: JavaScript, server-side Java script, Ajax, JSON/ JQuery APIs & libraries. XHTML, CSS

Contact: **Alex Skirpa: 301-742-3687,**
resumes: alexsnext@gmail.com

PRENUMERUOKIME IR SKAITYKIME

„DRAUGA“!
„Draugą“ galite užsisakyti ir internetu:
www.draugas.org

Ruošia Nijolė Nausėdienė • El. paštas: nausediene@hotmail.com

MŪSŲ STALUI

Faršas: taisyklės ir fantazija

Maltos mėsos patiekalai gali būti puikus pasirinkimas ir kasdieniniam stalui, ir šventiniams sekmadienio pietums, ir net prabangesnėms vaišėms. Viskas priklauso nuo šeimnininkės išradingumo.

Tiesa apie faršą

Ne taip jau retai mūsų virtuvėje skamba žodis *faršas*. Ką jis reiškia? Prancūziškai *farcir* – „prikimšti“. Kulinarijoje šį žodį suprantame dvejopai: tai ir susmulkinta mėsos masė kotletams, dešroms bei kitiems gaminiams, ir įvairių valgių įdaras. Dažniausiai žodį *faršas* vartojame pirmąją prasme.

Tačiau kyla klausimas: jei *faršas* yra susmulkinta mėsos masė, tai kodėl parduotuvėse galima rasti įvairių mėšų *faršų* ir atskirai susmulkintų mėšų? Pasirodo, mūsų išmanieji prekybininkai močiučių nuo seno vartota produktą „patobulino“ į tokius *faršus* pridėta visokių druskų, skaidulų, vandens ar maisto cheminių priedų. O, kad malta mėsa ilgiau išsilaikytų lentynose nepakitusi, į ją dedami visokie dažikliai, ji yra perplaukama chloru. Tad geriau nuo tokių *faršų* susilaikyti. Jei norite būti visiškai tikri dėl maltos mėsos kokybės, pirkite gabalą mėsos ir nepatingėkite jį patys sumalti.

Mėsa – svarbiausia

Vis dėlto sutarkime – šiame straipsnyje gerą maltą mėšą vadinsime *faršu*. Patys populiariausi *faršai* – tai malta jautiena, kiauliena, veršiena, vištiena ir kalakutiena. Daugelis kulinarų pataria ruošiant maltos mėsos patiekalus maišyti kelių rūšių mėšą. Labai geras derinys – jautiena, kiauliena ir veršiena. Švelnus ir malonus yra kiaušienos, veršienos ir kalakutienos derinys. Maišomos jautiena ir kiauliena, vištiena ir triušiena, ir pan. Tačiau reikia vengti maišyti ryškus skonio mėšą, pavyzdžiui, avienos geriau nedėti į mišrų *faršą*.

Visada geriau rinktis nešaldytą mėšą. Iš šaldytos mėsos gaminiai būna sausoki. Nereikėtų perdėti bijoti riebalų – jie suteikia sultingumo. Gaminant jautienos ir kiaušienos *faršą* reikėtų rinktis riebią kiaušieną. Yprasta proporcija – 2 sv jautienos ir 1 sv kiaušienos. Gaminant kai kuriuos patiekalus naudojamas žalias *faršas*. Tam netinka malta kiauliena. Dažniausiai tokiems patiekalams siūloma rinktis jautieną. Norint pagerinti maltos mėsos skonį *faršas* gali būti dažomas – imamas į rankas ir stipriai bei staigiai mėtomas į stalą. Taip maltos mėsos masėje beveik nelieta oro, kas pagerina patiekalų skonį.

Skoniui pagerinti

Atrodytų, kas gi čia sudėtingo – iškepti kotletus, maltinukus ar netikrą žuikį? Vis dėlto... Vienų šeimninkų kotletukai subyra, kitų, atvirkščiai, būna panašūs į akmenukus,

trečių – sausi ir beskoniai. Aišku, kad skoniui pagerinti yra įvairiausi taisyklių ir paslapčių. Tačiau dar svarbesnė, ko gero, yra šeimnininkės fantazija.

◆ **Priedai.** Į maltos mėsos gaminių galima dėti grybų, virtų ar žalių bulvių, moliūgo, kumpio (jis suteiks specifinį rūkyto gaminių prieskonį) ir kt. Be to, 2 sv mėsos reikia apie pusę svoro svogūnų. Jie pakepinami ir atvėsunami. Ne patariama dėti žalių svogūnų, nes jie gali nespėti sukepti ir tuomet gaminiui suteiks aštroką skonį, be to, kepinys trupės. Jei norite rinktis žalius svogūnus, tuomet malkite juos kartu su mėsa. Į vištienos ar avienos *faršą* dėl sultingumo siūloma dėti grietinės ar grietinėlių. Į kitų mėsos rūšių *faršą* taip pat gali būti pilama grietinėlių ar vandens.

◆ **Ar reikalingas kiaušinis?** Kai kurie kulinariai į maltą mėšą siūlo išvis nedėti kiaušinių. Vis dėlto besilaikančiųjų tokios pozicijos – mažuma. Kiaušiniai *faršui* nepakenks, jei nepersistengsime. Negalima naudoti daugiau kaip 2–3 kiaušinių 2 svarams mėsos. Kai norima paruošti ypač švelnų ir purų gaminį, reikia atskirti į *faršą* dedamų kiaušinių trynius nuo baltymų bei pastaruosius išplakti iki standžių putų. Tai labai tinka veršienos *faršui*.

◆ **Sudedamoji dalis.** Balta duona maltos mėsos gaminiams labai reikalinga, todėl į *faršą* jos dedama tikrai ne dėl noro sutaupyti. Išmirkytas batonas suteikia minkštumo ir švelnumo. Tačiau ir čia būtina laikytis proporcijų: 2 svarams mėsos – pusė svoro batono ir puodelis pieno ar vandens. Beje, šviežias batonas gaminiams nelabai tinka. Geriausiai naudoti sudžiūvusį batoną. Dalį duonos galima keisti bulvėmis, moliūgais ir kitomis daržovėmis.

◆ **Paskutinė skonio detalė.** Prieskoniai suteikia maltai mėsei norimą skonį. Kiaulienos maltiniams labiausiai tiks mentė, sprandinė ir kumpis. Maltos kiaušienos valgiams pagardinti tinka įvairūs žalumynai ir prieskoniai: bazilikai, peletrūnai, juozažolės, mairūnai, petražolės, pipirai, kmynai, kalendros, krienai, garstyčios, svogūnai, česnakai. Ypatingą skonį kiaušienai suteiks melisos, rozmarinai bei gvazdikėliai. Šie prieskoniai ypač tiks, jei maltinius patieksite su džiovintais ar konservuotais vaisiais. Prie jautienos patiekalų labai dera bazilikai, česnakai, dašiai, garstyčios, šalavijai ir kt. Kaip garnyras

puikiai tiks įvairios daržovės, aštraus skonio ar marinuotos salotos.

◆ **Sultingumo užtikrinimas** – voliojimas. Jeigu maltos mėsos gaminiai yra voliojami, tam tinka įvairūs produktai. Dažniausiai – džiūvėsėliai. Tam taip pat tinka sezamų sėklos, miltai ir pan.

◆ **Kepimo subtilybės.** Keptuvėje kepa mus maltos mėsos gaminius būtinai reikia dėti į įkaitintą keptuvę – taip neištekės sultys. Dažniausiai

kepame aliejuje, tačiau žinovai neretai siūlo rinktis aliejaus ir sviesto mišinį. Dar vienas svarbus dalykas – nederėtų pridėti per daug gaminių į vieną keptuvę. Kepimo pradžioje jie turi kepti, o ne troškintis. Tik po to, kai gaminukai apsitraukia auksine plutele, ugnį galima sumažinti ir toliau kepti uždengtoje keptuvėje. Beje, galima visai atsakyti kepimo ir gaminti garuose ar troškinti.

Labiausiai vartojami prieskoniai

Prieskoniai ne tik pagerina maisto skonį, suteikia jiems aromatizingumą – visi prieskoniai turi dar gydomųjų savybių. Ankstesniuose straipsniuose buvau plačiai aprašiusi svarbesnių prieskonių vertingąsias ir gydomąsias savybes. Taip pat buvo pridėti angliški ir lietuviški pavadinimai. Dabar pabandysiu apibūdinti tik šiame straipsnyje paminėtus prieskonius.

Agurklė (*borago officinalis*) – jauni lapeliai tinka salotoms ir sriuboms, nes jie turi šviežių agurkų sko-

nį ir kvapą.

Anyžius (*pimpinella anisum ir fennell*) – tinkamas priedas daugeliui pikantiškų patiekalų – sriuboms, padažams, mėsos patiekalams, žuvies ir daržovių valgiams, salotoms.

Bazilikas (*osmium basilicum*) – tinka sriuboms, padažams, mėsos, žuvies ir daržovių patiekalams.

Čiobrelis (*thymus vulgaris*) – kulinarijoje čiobreliai vartojami su mėsos, daržovių, žuvų ir sūrių patiekalais. Ypatingai tinka žuvų ir mėsos įdarams.

Dašis (*Satureja hortensis*) – tinka pupelių, bulvių, žirnių sriuboms. Jo dedama į padažus, salotas, mėsos ir daržovių įdarus, žuvų ir grybų patiekalus. Šį prieskonį visados reikia dėti į valgį jam baigiant virti, nes kitaip apkartins.

Jonažolė (*St. worth*) – vartojama mėsos ir žuvies įdarams, sriuboms, salotoms.

Kalendra (*coriandrum sativum*) – tinka su mėsa, žuvimi, taip pat duonai, sūriui ir marinatams ruošti.

Kartusis kietis, pelynas (*absinthium*) – šis prieskonis vartojamas mažais kiekiais, nes jis kartus. Vartojamas su riebiais keptais patiekalais, pvz., žąsiena ir pikantiškomis dešromis.

Mairūnas (*marjorana*) – kulinarijoje vartojamas su mėsa, žuvimi, įvairiomis salotomis, taip pat padažams.

Yra dar ir kita mairūno atmaina raudonėlis (*originum vulgare*) – jis labai kvapnus, stipraus aromato. Tinka picai ir salotų užpilui. Be to, tinka mėsos įdarams ir paukštienos patiekalams.

Šalavijas (*salvia officinalis*) – labai vertingas prieskonis, kuris taip pat turi gydomųjų savybių. Dėl savo aštraus skonio, kulinarijoje šalavijas vartojamas mažais kiekiais. Jis vartojamas žalias ir džiovintas.

P. S. Jei kas domisi prieskoniais ir turi klausimų, gali kreiptis į mane elektroniniu paštu – mielai atsakysiu.

Parengta pagal Rimą Marcinkevičienę

Siūlome automobilių gabenimą į visas pasaulio šalis, automobilių pirkimą iš visų JAV aukcionų, asmens turto perkraustymą 1-708-599-9680

ATLANTIC Express Corp.

SIUNTINIAI
Lithuania, Latvia, Estonia

Siuntinių priėmimo vietos:

Atlantic Express Chicago, 2719 W. 71 St., Chicago, IL 60629 Tel: 773-434-7919
Lithuanian Plaza, 9921 S. Roberts Rd., Palos Hills, IL 60465 Tel: 708-599-9866
Kunigaikščių Užėiga, 6312 S. Harlem Ave, Summit, IL 60501 Tel: 708-594-5622
Bočių Menė, 14911 127th St., Lemont, IL 60439 (Dirba tik savaitgaliais)
Rūta, 6551 South Cass Ave., Westmont, IL 60559 Tel: 630-964-7882
Always With Flowers, 1138 B S. State St., Lemont, IL 60439 Tel: 630-257-0339
Eurus Deli, 22 W. 535 Butterfield Rd., Glen Ellyn, IL 60137 Tel: 630-469-4290
Kalyna, 338 S. Rohlwing Rd., Palatine, IL 60067 Tel: 847-776-7766
Balalaika Mundelein, 368 Townline Rd., Mundelein, IL 60060 Tel: 847-566-6660
Wonders of Nature, 726 S. Buffalo Grove Rd., Buffalo Grove, IL 60089 Tel: 847-793-1000
Back to Nature, 303 E. Dundee Rd., Wheeling, IL 60090 Tel: 847-520-7777

Asmeninių siuntų tel.: 708-907-3000

Siuntinių paėmimas iš namų: 630-774-2136

Centrinio ofiso adresas: 8801 S. 78th Ave, Bridgeview, IL 60455

SVEIKATA

Pirmoji pagalba – išklausyti

ONA RADZEVIČIENĖ

Psichologinės ir Dvasinės pagalbos draugija (PDPD) sėkmingai tęsia savo veiklą. Kovo mėnesį įvykęs rinkiminis suvažiavimas aptarė nuveiktą darbą ir numatė naujas gaires tolimesnei veiklai. Vienas iš svarbiausių Draugijos uždavinių – tęsti bei gerinti Psichologinės pagalbos telefono linijos (866-438-7400) darbą, kurio tikslas – pagelbėti krizinių situacijų bei nelaimių atvejais. Draugijos nariai ieško būdų, kaip ne tik išklausyti nelaimių ištiktus, bet ir suteikti kvalifikuotą bei profesionalią pagalbą.

Kaip suvažiavime ir buvo planuota birželio mėnesio pirmomis dienomis PDPD nariai rinkosi į „Mental Health First Aid“ kursus. Dviejų dienų apmokymuose, kuriuos vedė „Mental Health First Aid USA“ Community Counseling Centers of Chicago, dalyvavo 17 PDPD narių. Jų metu buvo aiškinama, kaip pagelbėti žmonėms krizinių situacijų metu užklupus depresijai, psichozėms, nerimo bei išgąsčio priepuoliams. Kursų metu buvo supažindinta ir su kitais psichikos sutrikimais: bulimija (persivalgymu), anoreksija (nevalgymu), piktnaudžiavimu alkoholiu, privedančiu iki alkoholizmo bei narkotikų vartojimo.

Kaip teigia šeimos ir bendruomenės medicinos profesorius iš University of California, San Francisco School of Medicine R. M. Remen, pirmoji pagalba esant psichinėms būklėms yra išklausymas. „Tik išklausymas. Jūsų dėmesys, parodytas kitam

asmeniui, užjaučiantis išklausymas yra geriausia pagalba, kurią jūs galite suteikti nelaimės ar krizės ištiktam asmeniui. Mylinti tylą dažnai yra daug veiksmingesnė pagalba nei gerai apgalvoti įmantrūs žodžiai”.

To ir kitų dalykų buvo mokomi mūsų Draugijos nariai šių kursų metu. Taigi, mieli tautiečiai, mes pasirenę Jums padėti ir laukiame skambučių. Skambinkite, kai yra sunku, kai pasaulis pasidaro nemielas, kai atrodo, kad jau niekas negali padėti. Mes padėsime. Jei jums bus reikalinga specialisto pagalba, mes suteiksime po dvi nemokamas psichologo, gydytojo, socialinio darbuotojo, teisininko konsultacijas.

Taip pat noriu priminti, kad ant tą kiekvieno mėnesio sekmadienį po šv. Mišių 12:15 val. p. p. Lemont, bibliotekoje (prie Bočių menės) nemokamai konsultuoja psichologai bei socialiniai darbuotojai. Jie supažindina su įvairiomis lengvatomis, kurias galite gauti, pataria, kur kreiptis ir kokius dokumentus pristatyti. Galbūt jie padės ir užpildyti tuos dokumentus. Jūsų problemas padės išspręsti dvasininkai, į jums rūpimus klausimus atsakys gydytojas ir teisininkė.

Mūsų veikla plečiasi, todėl kviečiame visus, kam nesvetimas žmonių skausmas, kurie pasirenę padėti nelaimių ištiktiems, įsijungti į mūsų būrį. Naujiems nariams bus sudaroma galimybė pasimokyti, kaip suteikti pirmą pagalbą įvairių krizių atvejais. Laukiami visi.

Draugijos telefonas: 866-438-7400

Jurgio Žilinsko „Atsiminimai“

Atkelta iš 7 psl.

1940-ji rusų ir vėliau vokiečių okupacijos metai J. Žilinskui ir jo šeimai buvo labai sudėtingi ir sunkūs. Dukrai Vitai ir žentui dr. Petrui Vileišiui, anksčiau dirbusiam diplomatinį darbą Italijoje, pavyko išvykti į Romą, o iš ten į JAV. Neįtikėtina, kaip per nuolatinį slapstymąsi ir pavojų J. Žilinskas su žmona ir dviem augintinėmis išvengė Sibiro ir 1944 m. pasitraukė į Vokietiją. 1946 m. gegužės 11 d. Žilinskų šeima (dr. Žilinskienė buvo JAV pilietė) iš Bremen uosto pirmuoju karo transporto laivu visi pasiekė Ameriką ir dukros V. Vileišienės šeimą Middlebury, CT.

J. Žilinskas mirė 1957 m. kovo 15 d. Palaidotas Waterbury, CT, miesto kapinėse.

Prof. J. Žilinskas yra parašęs 28 mokslinius darbus, jo asistentai – daugiau nei 287. Už pilietiškumą dr. Žilinskas buvo pagerbtas kovotojo savanorio už Lietuvos nepriklausomybę Gedimino III laipsnio ir Vyčio ordinais.

J. Žilinsko „Atsiminimus“ papildoma knygos pabaigoje įdėti artimųjų prisiminimai bei šiuolaikinių Lietuvos garsių anatomų ir antropologų – prof. dr. Rimvydo Stropaus ir prof. dr. Gintaro Česnio – įžvalgos.

PRENUMERUOKIME IR SKAITYKIME

„DRAUGA“!

„Draugą“ galite užsisakyti ir internetu:

www.draugas.org

A † A
JUOZAS KYBARTAS

Mirė 2013 m. birželio 16 d.
Gyveno Chicago, Marquette Park.
Gimė Lietuvoje 1927 m. balandžio 21 d,
Nuliūdę liko: brolis Aleksas su žmona Onute; sesuo Kanadoje Birutė Ignatavičienė; brolis Vladas su žmona Terese; daug dukterėčių ir sūnėnų.
A. a. Juozas buvo brolis a. a. Vyto, Adolfinos ir Elenos.
Velionis bus pašarvotas penktadienį, birželio 21 d. 9 val. ryto Švč. M. Marijos Gimimo bažnyčioje, Marquette Park, kurioje 10 val. ryto bus aukojamos šv. Mišios. Po šv. Mišių a. a. Juozas bus palaidotas Šv. Kazimiero kapinėse.
Nuoširdžiai kviečiame gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę artimieji

Laidot. direkt. Donald M. Petkus, tel. 800-994-7600 arba
www.petkusfuneralhomes.com

A † A
BRONĖ ČERNIAUSKIENĖ
ČERNIUS SAVICKAITĖ

Mirė 2013 m. birželio 17 d., sulaukusi 89 metų.
Gyveno Lockport, IL, anksčiau Rhode Island ir Čikagos Marquette Park.
Gimė Lietuvoje, Vilkaviškio apskrityje, Pajevonio valsčiuje, Karalkrėslio kaime.
Nuliūdę liko: vyras Bronius; keturios dukros Dana Ripskienė su vyru Stasiu, Laima Ink su vyru Steven, Danguolė Scalzo su vyru Steve ir Dalia Černiūtė; anūikai Vitas, Tomas, Andreas, Stefan, Steve ir Krista; proanūkiai Alexandra, Isabelle, Liam ir Jacob; penkios seserys ir brolis su šeimomis: Aksenija su vyru Bronium Amerikoje, sesuo Gražina su vyru Juozu, Dana, Juzefa, Vida ir brolis Ksaveras su žmona Antose Lietuvoje, daug pusseserių Lietuvoje ir Amerikoje, brangios tetos liūdi Jūratė, Rita ir Vanda.
A. a. Bronė buvo mama a. a. Liudo.
Velionė bus pašarvota trečiadienį, birželio 19 d. nuo 3 val. p. p. iki 8 val. vak. Petkus Lemont laidojimo namuose, 12401 S. Archer Ave. (arti Derby Rd.), Lemont.
Laidotuvės įvyks ketvirtadienį, birželio 20 d. 9:30 val. ryto iš Petkus laidojimo namų a. a. Bronė bus palydėta į Pal. Jurgio Matulaičio misiją, kurioje 10 val. ryto bus aukojamos šv. Mišios. Po šv. Mišių velionė bus palaidota Šv. Kazimiero kapinėse.
Nuoširdžiai kviečiame gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti atsisveikinime ir laidotuvėse.

Liūdinti šeima

Laidot. direkt. Donald M. Petkus, tel. 800-994-7600 arba
www.petkusfuneralhomes.com

„DRAUGO“ PRENUMERATOS VAJUS

Naujiems prenumeratoriams taikoma 20 proc. nuolaida –
metinė laikraščio prenumerata kainuoja tik 120 dol.

Užsakykite „Draugą“ sau ir tiems, kurie jo dar neskaito.
Nudžiuginkite jaunas šeimas, gimines, pažįstamus švenčių, gimtadienių ar kitomis progomis, padovanodami jiems laikraštį.

Čekius rašykite „Draugas“ ir siųskite adresu:
4545 W. 63rd St. Chicago, IL 60629.

„Draugą“ užsisakyti saugiai ir greitai galite ir internete –
www.draugas.org

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

■ **Šv. Mišios už a. a. Petrą Petrutį** jo mirties metinių proga bus atnašaujamos Palaimintojo Jurgio Matulaičio mišijoje birželio 23 d. 9 val. r. kviečiame visus savo maldose prisiminti a. a. P. Petrutį.

■ **Brighton Park Švč. Mergelės Marijos** Nekaltojo Prasidėjimo bažnyčioje (2745 W. 44th St., Chicago, IL), sekmadienį, birželio 23 d., 10 val. r. šv. Mišias atnašaus kun. Gediminas Keršys. 15 minučių prieš šv. Mišias kalbėsime Švč. Jėzaus Širdies litaniją. Prisename, kad kiekvieną ketvirtadienį 8 val. r. šv. Mišios atnašaujamos lietuvių kalba.

■ **Lietuvos vaikų globos būrelis „Saulutė“** visus maloniai kviečia į nuotaikingą koncertą su užkandėliais ir kavute sekmadienį, birželio 30 d., 12:30 val. p. p., kuris vyks Pasaulio lietuvių centro (14911 127th St., Lemont, IL) didžiojoje salėje. Programą atliks žinomi dainininkai Loreta Janulevičiūtė ir Algirdas Motuza.

■ **Algimanto Kezio paroda „Ankstesnių laikų puslapius bevartant“**, kuri vyksta Lietuvių dailės muziejuje, Pasaulio lietuvių centre, pratęsiama ilgesniam laikui. Lankymo valandos – šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 11 val. r. iki 2 val. p. p. Tel. pasiteirauti: 630-257-2034.

IŠ ARTI IR TOLI...

■ **Ketvirtoji Centrinio New Jersey Joninių šventė „Atskrend sakalėlis“** vyks birželio 22 d. nuo 5 val. p. p. iki 1 val. r. Estų namuose, (4 Cross St. & Veterans Hwy., Jackson, NJ 08527). Gautas pelnas bus skiriamas lietuviybės puoselėjimui ir labdariniams tikslams. Šventėje gros kaimo kapela „Sodžius“, šokančius linksmins „Sandalai“. Abu kolektyvai iš Čikagos. Vyks šventinė mugė. Daugiau informacijos galima gauti el. paštu: lietuviskabendrija@yahoo.com

■ **Visus, gyvenančius Brooklyn, Manhattan, Bronx, Staten Island, Queens ir New York mieste bei jo apylinkėse**, kviečiame šeštadienį, birželio 23 d., nuo 4 val. p. p. iki 8 val. v. drauge švęsti Jonines Centriniam parke (Great Lawn Southwest Lawn (pietvakarinis kampas), įėjimas iš W. 81 gatvės). 5 val. p. p. šventę pradės folklorinis duetas „Iš Rytų šalelės“. Kartu dainuosime, žaisime, ieškosime Paparčio žiedo. Jonines ruošia JAV LB Manhattan apylinkės valdyba. Daugiau informacijos suteiks Gintarė Bukauskienė tel. 347- 415-6379 arba el. paštu: zybuokle@gmail.com

■ **JAV LB New York lietuviai** sekmadienį, birželio 23 d., 4 val. p. p. kviečia į susitikimą su Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto doc. Natalija Arlauskaitė. Viešnia skaitys paskaitą „Fotografija, kinas ir istorinė atmintis“. Paskaitos metu bus rodomos ištraukos iš lietuviškų ir užsienietiškų filmų. Susitikimas vyks Susivienijimo lietuvių Amerikoje (SLA) patalpose (307 W 30th St., New York, NY 10001). Po susitikimo – pabendravimas SLA kiemyje.

■ **Birželio 26 d. Quad Cinema (34 W. 13th St., New York, New York 10011)** 1 val. p. p. bus rodomas Jurgitos Miculevičiūtės filmas „Ne pasaka“. Tai jautrus pasakojimas apie berniuko vaikystę, tėvų skyrybas, vidinį vaiko pasaulį. Bilietus iš anksto galima užsisakyti tinklalapyje <http://www.creenbooker.com/view-events/> Daugiau informacijos gausite tel. 212-255-2243 arba el. paštu: quadcinema@aol.com

■ **Jaunųjų ateitininkų sąjungos stovykla** vyks Dainavoje, Michigan, nuo birželio 30 d. iki liepos 9 d. Registracija internetu: <http://javjas.org/>

■ **Liepos 25–28 dienomis Quincy, MA**, vyks Lietuvos Vyčių 100-mečio jubiliejinis suvažiavimas.

Vargonų muzikos populiarintojas, pedagogas ir kompozitorius dr. Vidas Pinkevičius.
www.bernardinai.lt nuotr.

Birželio 22 d. kompozitorius dr. Vidas Pinkevičius pakvies į savo koncertą „Čiurlionio pėdomis“, kuris įvyks Vilniaus universiteto Šv. Jonų bažnyčioje.

„Muziką vargonams kurti pradėjau, norėdamas papildyti gana negausų lietuviškos vargoninės muzikos repertuarą. Čiurlionio muzika dvelkia lietuviškumu, kurį galima perteikti ir modernesnėmis muzikinės išraiškos priemonėmis“, – sako vargonininkas, manantis, jog didžiojo genijaus darbai įkvėpimą Lietuvos kūrėjams teiks ir ateityje.

Vidas Pinkevičius studijavo Lietuvos muzikos ir teatro akademijoje, o 2001–2003 m. – Eastern Michigan University, kur įgijo Humanitarinių mokslų magistro diplomą. 2006 m. baigė University of Nebraska–Lincoln, kur įgijo Muzikos menų daktaro laipsnį. V. Pinkevičius šiuo metu dėsto Nacionalinėje M. K. Čiurlionio menų mokykloje, Nacionalinės vargonininkų asociacijos prezidentas ir Vilniaus universiteto vargonininkas bei VU vargonų studijos „Unda Maris“ įkūrėjas ir vadovas.

www.bernardinai.lt

Buvęs mokytojas, Beverly Shores gyventojas Alius Černius visą savo laisvalaikį skiria kūrybai. Jo sukurti darbai tikrai verti dėmesio. Deja, kuklus A. Černius labai nesigarsina, kad jis kuria puikius meno kūrinius iš metalo. Tiesa, prieš porą metų, šiaip taip įkalbėtas, jis surengė savo darbų parodą Lietuvių dailės muziejuje, Pasaulio lietuvių centre, kuriame dar ir dabar lankytojai gali pasigrožėti jo sukurtais kryžiais.

Laimos Apanavičienės nuotr.

SKELBIMAI

Namams pirkti paskolos
duodamos mažais mėnesiniais
įmokėjimais ir prieinamais nuošimčiais.
Kreipkitės į

Mutual Federal Bank,
2212 West Cermak Road.
Tel. (773) 847-7747

Advokatas
VYTENIS LIETUVNINKAS
4536 W. 63 Street
Chicago, IL 60629
(Skersai gatvės nuo „Draugo“)

Tel. 773-284-0100

„DRAUGA“

galite
užsisakyti ir internetu:
www.draugas.org

Didžiausia ir įspūdingiausia Šiaurės Amerikos lietuvių vasaros šventė

Joninės

2013 Chicago

Birželio 22d. (šeštadienį)
3pm - 12am
Summit Park District
5700 S. Archer Rd, Summit, IL 60501

Pilna prizų ir siurprizų, šokių ir dainų ansamblių pasirodymų, liaudiškų ir šiuolaikinių žaidimų, sporto rungčių ir atrakcionų visai šeimai!!!

Sventės svečiai - tikros LNK televizijos kanalo žvaigždės -

ARŪNAS VALINSKAS

RADŽI

INGA VALINSKIENĖ

Būtent jie visą Joninių dieną ir naktį Jums neleis liudėti!!!

RENGINIO MECENATAS: **IAV** INSURANCE AND FINANCIAL

RENGINIO RĖMĖJAI: **HMD** **BALTIC AUTO SHIPPING, INC.**

INFORMACINIAI RĖMĖJAI: **Atėtik televizija** **TV Aidas** **Atėtik**

RENGINIO DALYVIAI: **Lucky Star** **adadu** **kalbek.com** **SUTYRTS** **GOODWILL FINANCIAL**

Daugiau info apie renginį: 847.845.3972; 708.594.5622; 630.464.5000; www.facebook.com/kunigaiksciai; www.facebook.com/scentras